

وزارت معارف
معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیهٔ معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

کتاب معلم

رهنمای تدریس دروس اجتماعی

صنف ششم

رهنمای تدریس دروس اجتماعی
صنف ششم

سال چاپ: ۱۳۹۵ هـ. ش.

unicef
د هر ماشوم لپاره
برای هر طفل

وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و

تربیهٔ معلم

ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی

و تألیف کتب درسی

کتاب معلم

رهنمای تدریس دروس اجتماعی

صنف ششم

سال چاپ: ۱۳۹۵ هـ . ش.

مؤلفان:

- معاون سرمؤلف قدیم «شیرزی بابکرخیل»
- معاون سرمؤلف عبدالمالک «عابد»
- معاون سرمؤلف محمد رفیق «مومند»
- معاون سر مؤلف سامعه واعظ
- مؤلف عبدالروف «حکیمی»
- معاون مؤلف ستوری «سادات»
- مؤلف سید حبیب الله «ولیزاده»

ایدیت علمی و مسلکی:

- معاون سر مؤلف قدیم شیرزی «بابکرخیل» امر بخش اجتماعیات.
- پوهنیار محمد فاروق «عمرخیل»

کمیتهٔ دینی، سیاسی و فرهنگی:

- حبیب الله «راحل» مشاور وزارت معارف در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی.

کمیتهٔ نظارت:

- دکتور اسد الله محقق معین نصاب تعلیمی، تربیهٔ معلم ومرکز ساینس
- دکتور شیر علی ظریفی مسؤول پروژهٔ انکشاف نصاب تعلیمی
- سرمؤلف عبدالظاهر گلستانی رئیس عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

طرح و دیزاین:

- رحمت الله غفاری
- الماس ظفری

بسم الله الرحمن الرحيم

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی — دا عزت د هر افغان دی

کور د سولې کور د تورې — هر بچی یې قهرمان دی

دا وطن د ټولو کور دی — د بلوڅو د ازبکو

د پښتون او هزاره وو — د ترکمنو د تاجکو

ورسره عرب، ګوجر دي — پامېریان، نورستانیان

براهوي دي، قزلباش دي — هم ایماق، هم پشه یان

دا هیواد به تل ځلیږي — لکه لمر پر شنه آسمان

په سینه کې د آسیا به — لکه زړه وي جاویدان

نوم د حق مودی رهبر — وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

پیام وزیر معارف

سپاس بیکران آفریدگاری را که انسان را در احسن تقویم آفرید و او را قدرت بیان بخشید و به زیور علم و اندیشه آراست و درود بی پایان بر پیامبر مکرم اسلام حضرت محمد مصطفی- صلی الله علیه وسلم- که معلم بزرگ انسانیت است و پیام‌آور رحمت و هدایت و روشنایی.

تعلیم و تربیت نقطهٔ آغاز هر تحول و سنگ بنای توسعه در هر جامعه است. هدف اصلی تعلیم و تربیت به فعلیت رساندن نیروهای بالقوهٔ انسان و شگوفا ساختن استعدادهای درونی وی است.

کتاب درسی یکی از ارکان مهم در فرایند تعلیم و تربیت محسوب می‌شود که همگام با تحولات و پیشرفت‌های علمی نوین و مطابق با نیازمندیهای جامعه تهیه و تألیف می‌گردد و باید دارای ظرفیت و ظرافتی باشد که بتواند آموزه‌های دینی و اخلاقی را توأم با فرآورده‌های علوم جدید با میتودهای نوین به شاگردان منتقل کند.

کتابی که اکنون در اختیار شما قرار دارد، بر اساس همین ویژه‌گی‌ها تهیه و تألیف شده است. سعی وزارت معارف همواره براین بوده که نصاب تعلیمی و کتب درسی معارف کشور، متکی بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و حفظ هویت ملی، مطابق با معیارهای علمی و روش‌های تربیتی نوین بوده، استعدادهای دانش آموزان را در همه زمینه‌های اخلاقی و علمی شگوفا گرداند و قدرت تفکر، ابتکار و حس جستجوگری را در آنها تقویت بخشد. ترویج فرهنگ گفتگو و رواداری، تقویت حس وطن دوستی، مهربانی، گذشت و همبستگی از خواست‌های دیگر وزارت معارف است که باید در کتب درسی متبلور باشد.

کتاب‌های درسی بدون داشتن معلم خوب و مسلکی نمی‌تواند اهداف مورد نظر را بر آورده سازد. معلم یکی از ارکان مهم تعلیم و تربیت و مجری برنامه‌های آموزشی و تربیتی است. از معلمان و آموزگاران خوب، متعهد و دلسوز کشورم که ستیزه با سیاهی و نادانی را پیشهٔ خود ساخته اند، صمیمانه آرزومندم که با تطبیق دقیق و مخلصانهٔ نصاب تعلیمی، کودکان و جوانان میهن را بسوی فتح قله‌های رفیع دانش، اخلاق و معنویت رهنمون گردند.

کامیابی نظام آموزشی کشور بدون همکاری جدی مردم غیر ممکن است. ازین رو از همه اقشار و افراد ملت شریف افغانستان، بخصوص از خانواده‌ها و اولیای محترم شاگردان خواهشمندم که از هیچگونه همکاری در جهت تحقق اهداف معارف دریغ نورزند. همچنان از همه نویسندگان، دانشمندان، متخصصان تعلیم و تربیت و اولیای محترم شاگردان تقاضا می‌شود که با ارایهٔ نظریات و پیشنهادهای سالم و نقدهای سازندهٔ خود وزارت معارف را در بهبود هر چه بیشتر کتابهای درسی همکاری نمایند.

لازم می‌دانم از تمام مؤلفان دانشمند و کارمندان اداری و فنی وزارت معارف که در تهیه، تألیف، طبع و توزیع این کتاب زحمت کشیده اند و از همه نهادهای ملی و بین المللی که در زمینهٔ چاپ و توزیع کتب درسی همکاری نموده اند، قدردانی و تشکر نمایم.

در اخیر از خداوند منان استدعا دارم که به لطف بی پایان خود، ما را در تحقق آرمانهای مقدس معارف یاری رساند.
إنه سمیع قریب مجیب.

دکتور اسدالله حنیف بلخی

وزیر معارف

فهرست عناوین

عنوان .... صفحه

درس(اول)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب	
عنوان درس	**کشور ما**	
هدف کلی	شاگردان راجع به کشور عزیزما معلومات حاصل کنند.	
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با موقعیت جغرافیایی و مساحت کشورآشنا شوند. • موقعیت کشور را در نقشه سیاسی جهان پیدا کرده بتوانند. • به اهمیت جغرافیایی افغانستان از لحاظ اقتصادی متیقین شوند.	
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، تشریح، سؤال و جواب، مباحثه...	
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، نقشه قاره آسیا، افغانستان ...	
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...	
فعالیت‌های تدریس و آموزش درصنف	**فعالیت‌های مقدماتی** سلام و احوال پرسی، معرفی با شاگردان تنظیم صنف وگرفتن حاضری.	وقت ۱۰دقیقه
	ایجاد انگیزه به نظر شما، کشور ما در کدام براعظم موقعیت دارد؟	

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
– عنوان درس جدید را روی تخته نوشته و شاگردان را به نقشه متن کتاب متوجه می سازد.	– به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	۳۵دقیقه
– متن درس را به صدای بلند میخواند.	– به دقت گوش میدهند.	
– بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	– مطابق هدایت عمل میکنند.	
– به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	– مطابق هدایت عمل میکنند.	
– لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	– لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
– درس را تشریح می نماید.	– به دقت گوش میدهند.	
– از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	– مطابق هدایت عمل میکنند.	
– شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا کشور های همسایه افغانستان را در نقشه نشان داده و نام آن‌ها را بیان کنند.	– به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
– جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند.	– به سوالات جواب میدهند.	
– درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	– به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- افغانستان شش کشور همسایه دارد.

۲- مساحت کشور ما ۶۵۲۰۰۰ کیلو متر مربع می باشد.

۳- همسایه های شمالی کشور ما عبارت است از: جمهوری تاجکستان، جمهوری ازبکستان و جمهوری ترکمنستان می باشد.

معلومات اضافی

افغانستان کشوری است کوهستانی که در جنوب براعظم آسیا در نیم کرهٔ شمالی (از خط استوا به طرف شمال) و در نیم کرهٔ شمالی (از خط گرینویچ لندن به طرف شرق) موقعیت دارد کشو ما از چهار طرف به خشکه محاط می باشد و به بحر آزاد راه ندارد. کشورهای آسیایی میانه نیز به بحر آزاد راه ندارد از این سبب تجارت آنها از طریق کشور ما با ممالک جنوب آسیا و دیگر کشورهای جهان صورت می گیرد. که این موضوع به موقعیت افغانستان اهمیت مهم اقتصادی می دهد.

دائرهٔ المعارف آریانا می نویسد: کشوری که در تاریخ معاصر جهان به نام افغانستان یاد می شود، در قرون وسطی به اسم خراسان و در عهد باستان به نام آریانا شهرت داشت.

بیشتر مورخان افغان توافق دارند که آریانا نام سرزمین افغانستان در عهد باستان بوده است.

اراتس تن (۲۷۶-۱۹۶ ق . م)، اولین نویسنده یونانی است که اسم آریانا را برای سر زمین های که در میان بیابان مرکزی ایران تا رود سند موقعیت داشت اطلاق کرده اند.

خراسان (خراسان) در زبان پهلوی به معنای شرق (یعنی جهت طلوع خورشید) است. این اصطلاح ظاهراً در عهد ساسانیان، پس از سدهٔ سوم میلادی پدید آمده و از قرن پنجم تا قرن نوزدهم میلادی در مورد افغانستان و سرزمین های همجوار آن اطلاق گردیده است. کشور ما در وقت حکومت اعلحضرت احمدشاه بابا به نام افغانستان مسمی گردیده است.

درس(دوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**	
عنوان درس	**نیاز جامعه به دولت**	
هدف کلی	شاگردان در مورد نیاز جامعه به دولت معلومات کسب نمایند.	
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • نیاز جامعه به دولت را بدانند. • ضرورت های جامعه به دولت را بیان کرده بتوانند. • نیازمندی های جامعه به دولت و دولت به جامعه را درک نمایند.	
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...	
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...	
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...	
فعالیت‌های تدریس و آموزش درصنف	**فعالیت‌های مقدماتی** سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، دیدن کارخانه‌گی، طرح سؤال از درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید.	وقت ۱۰دقیقه
	ایجاد انگیزه چه فکر می کنید، چرا جامعه به دولت ضرورت دارد؟	

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم عنوان درس جدید را روی تخته مینویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگردبخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به اهمیت دولت نظام بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس می پردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت معلم عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب می دهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۳۵ دقیقه
جواب به سوالات متن درس ۱- مجموعهٔ انسان های که برای مدت طولانی در یک سرزمین زنده گی مشترک دارند جامعه گفته می شود. ۲- جامعه برای تطبیق قانون، برقراری نظم، تأمین امنیت داخلی و خارجی نیاز به دولت دارد. ۳- دولت وظیفه دارد، که میان ادارات مختلف یک جامعه هماهنگی ایجاد کند، مانع تجاوز به مال، جان، ناموس و دین مردم شود.		

معلومات اضافی

جامعه مجموعهٔ از افراد می باشد که مدت طولانی در یک محل برای منافع مشترک خویش زنده گی می نمایند. در بین این‌ها روابط اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی موجود بوده و از قانون واحد پیروی می نمایند.
هرجامعه نیاز مبرم به یک دولت دارد و هیچ دولتی نمی تواند بدون یک رئیس و رهبر شکل گیرد؛ که این رهبر بنام های مختلف یاد می گردد. دولت وظیفه دارد تا یک تعداد قوانین را برای مردم وضع نماید و با تطبیق قوانین عدالت اجتماعی را به وجود آورده تا حقوق مردم پایمال نگردد و هم از تمامیت ارضی کشور دفاع صورت گیرد.

درس(سوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**قانون اساسی**
هدف کلی	شاگردان راجع به قانون اساسی کشور معلومات بدست بیآورند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با قانون اساسی کشورآشنا شوند. • فواید و ضرورت قانون اساسی را در جامعه ارایه کرده بتوانند. • به ارزش و اهمیت تطبیق قانون در جامعه پی ببرند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- به نظرشما، موجودیت قانون در جامعه چه فایده دارد؟	- شاگردان جواب های گوناگون می دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می کنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به قانون اساسی بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- قانون عبارت از مقرراتی است که دولت آن را ساخته و اعلان می کند، تا مردم برای امن و نظم جامعه آن را مرعات کنند.

۲- مهمترین قانون در یک کشور قانون اساسی آن است.

۳- هرجامعه برای رعایت نظم و جلوگیری از بی نظمی به قانون و مقررات نیاز دارد.

معلومات اضافی

قانون اساسی قانونی است که اصول ومقررات نظام حکومتی، چگونه گی حکومت و حدود واختیارات آن، اساس قوه اداره کننده کشور وحقوق ووظایف افراد را معین میسازد، قانون اساسی در حقیقت تعین کننده نظام حاکم است، قانون مشخص میکند که قدرت درکجا متمرکز است، روابط این قدرت حاکم با آزادی‌ها حقوق وافراد ملت چگونه است، واین قوای حاکمه اعم از قوه اجرا ییه، مقننه وقوه قضائیه چه اقتدارها ومسؤلیت‌های دربرابر ملت دارند.علاوه بر این قانون اساسی عالی ترین سند حقوقی یک کشور ورهنمای برای تنظیم قوانین دیگر است. هیچ قانون ومقررات نباید با قانون اساسی مغایرت داشته باشد.

درس(چهارم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**دولت ما**
هدف کلی	شاگردان دربارۀ دولت ما معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با چگونگی نظام دولت ما آشنایی حاصل کنند. • وظایف قوه سه گانه دولت را ارایه کرده بتوانند. • به حمایت دولت و نظام مشروع کشور علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - وظایف و صلاحیت های دولت ما چیست؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به قوه سه گانه بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های گوناگون می دهند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات متن جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- اسلامی بودن و مردمی بودن دو خصوصیت مهم دولت ما می باشد.

۲- دولت ما متشکل از سه قوه است: ۱- قوه قضاییه ۲- قوه مقننه ۳- قوه اجراییه.

۳- قوه مقننه برای مردم و دولت قانون می سازد و متشکل است؛ از ولسی جرگه و مشرانو جرگه.

معلومات اضافی

دولت در جوامع بشری مانند تمام جهات زنده گی بشر سیر تکاملی خود را طی نموده تا بالاخره بشر موفق گردید که به مترقی ترین دولت دست یابد که عبارت از جمهوریت می باشد. خوشبختانه دولت افغانستان جمهوری اسلامی بوده، که می کوشد تا رفاه، ترقی و سعادت جامعه را در روشنی احکام و دساتیر دین مبین اسلام تأمین نمایند.

درس(پنجم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**شورای ملی**
هدف کلی	شاگردان راجع به شورای ملی معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با ساختار شورای ملی آشنا شوند. • وظایف شورای ملی را ارایه کرده بتوانند. • به شورای ملی منحیث یک نهاد قانون گذار اهمیت قایل شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- به نظرشما، شورای ملی چه اهمیت دارد؟	- شاگردان جواب های گوناگون می دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به وظایف شورای ملی بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت معلم عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت معلم عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- شورای ملی برای اولین بار در سال ۱۳۱۰ هـ . ش در دوره سلطنت محمد نادرشاه تأسیس شد:
۲- وظایف شورای ملی، قانونگزاری، نظارت از قوه اجراییه و نماینده گی از مردم است.
۳- هرکمیسیون شورای ملی وظیفه دارند تا پیش نویس های قوانین و سایر موضوعات را بررسی و غور نماید پس برای تقسیم نهایی به مجلس عمومی تقدیم می شود.

معلومات اضافی

شورای ملی

مهم ترین وظایف پارلمان‌ها چیست؟

یکی از مهم ترین وظایف پارلمان قانونگذاری است اما نقش آن تنها به قانونگذاری محدود نمی شود. پارلمان‌ها در جهان کنونی مراکزی چند وظیفه ای هستند. پارلمان مرکز عصبی سیاسی کشور است. پارلمان بر اساس نیازها و تغییرات عصر و زمان به اصلاح قوانین میپردازد و مانند آینه جامعه عمل می کند.

کنترل بودجه، نقش نمایندگی، نقش آموزش، نقش اطلاع رسانی، آموزش و غیره از مهم ترین وظایف پارلمان میباشد

پاسخگویی در پارلمان به چه معنا و به چه دلیل است؟

پاسخگویی قوه مجریه به پارلمان به خاطر این است که پارلمان خواست مردم را نمایندگی می کند و بنابراین باید قوه مجریه را زیر کنترل و نظارت دایمی خود داشته باشد. قوی ترین عنصری که به دموکراسی پارلمانی قدرت می بخشد هم همین وظیفه پاسخگویی است. اعضای پارلمان به مردم پاسخگو هستند بنابراین دولت هم لازم است که به پارلمان پاسخگو باشد و پاسخگویی دولت به مجلس در جریان تصمیم گیری‌ها لازم است. همین پاسخگویی کیفیت تصمیم گیری‌های دولت را بالا می برد و یا می تواند جلوی وضعیتی را که به بحران میانجامد بگیرد. البته رسانه‌ها هم به عنوان رکن هشتم دموکراسی در این میانه نقش مهمی دارند. چراکه دیده بان مردم هستند و میتوانند نگرانی های اقتصادی و اجتماعی مردم را انعکاس دهند و به پارلمان کمک کنند

درس(ششم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**ولسی جرگه**
هدف کلی	شاگردان راجع به ولسی جرگه معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با وظایف وصلاحیت های ولسی جرگه آشنا شوند. • ساختار ولسی جرگه را بیان کرده بتوانند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح ...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵دقیقه
- وکلای مردم چگونه به ولسی جرگه راه پیدا می کنند؟	- شاگردان جواب های مختلف ارائه می کنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت معلم عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به صلاحیت ولسی جرگه بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت معلم عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس می پردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت معلم عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- اعضای ولسی جرگه از (۳۴) ولایت کشور برای مدت پنج سال توسط رأی مردم انتخاب می شوند.

۲- اعضای ولسی جرگه از میان خود رئیس، معاون و منشی ولسی جرگه (هیات اداری) را انتخاب می کنند.

۳- صلاحیت های ولسی جرگه عبارت اند از: تصویب قوانین، تصویب بودجه، دادن رأی اعتماد به وزراء و نظارت از کارهای حکومت.

معلومات اضافی

ولسی جرگه

ولسی جرگه مجلس نمایندگان شورای ملی افغانستان است. بر اساس ماده ۹۱ قانون اساسی افغانستان وظایف این مجلس به شرح زیر است:[1]

اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از هر یک از وزرا مطابق به حکم ماده نود و دوم قانون اساسی.

اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجه دولتی تائید یا رد مقرریها مطابق به احکام قانون اساسی. ولسی جرگه ۲۴۹ نماینده دارد که هر ۵ سال یک بار در انتخابات عمومی مشخص می‌شوند. دست‌کم ۶۴ نماینده باید از زنان باشند و ۱۰ نماینده هم توسط کوچی‌ها (عشایر) انتخاب می‌شوند.

ارتباط بین ولسی جرگه ومشرانو جرگه

ماده نود سوم: متن طرح قانون که توسط یک جرگه تصویب شده به جرگه دیگر تسلیم داده میشود.

هرگاه طرح قانون حکومت توسط ولسی جرگه رد گردد، مشرانو جرگه بالای متن طرح قانون که از جانب حکومت ارایه شده غور مینماید.هرگاه طرح قانون اعضا از جانب جرگه مربوطه شان رد گردد، چنین طرح در آجندای مجلس درج شده نمیتواند.

ماده نود وچهارم : هرگاه یک جرگه مصوبه جرگه دیگر را رد نماید برای رفع اختلاف، هیئت مشتمل از هر دو جرگه به تعداد مساوی تعین میگردد. اعضای هیئت مختلط به پیشنهاد کمیسیون مربوطه و تصویب جلسه عمومی تعین میگردند.

ماده نود وپنجم : اولین جلسه هیئت مختلط تحت ریاست مسن ترین عضو هیئت جهت انتخاب رئیس و معاون آن دایر میگردد.

هیئت، رئیس و معاون خویش را به ترتیب که رئیس از یک جرگه و معاون از جرگه دیگر باشد با رعایت مواد مندرج این اصول انتخاب مینماید. هیئت مختلط مباحثات خود را در مورد طرح پیشنهادی مطابق طرزالعمل کمیسیون‌های تقنینی تنظیم مینماید. در این مباحثات وزیری که طرح قانون را پیشنهاد نموده حضور میابد.

درس(هفتم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**مشرانو جرگه**
هدف کلی	شاگردان در مورد مشرانو جرگه معلومات به دست بیآورند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با وظایف وصلاحیت های مشرانو جرگه آشنا شوند. • چگونگی انتخاب شدن اعضای مشرانو جرگه را ارایه کرده بتوانند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح ...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکر می کنید، چند عضو مشرانو جرگه انتصابی است؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به وظایف مشرانو جرگه بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب مختلف ارایه می کنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت معلم عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- دو ثلث اعضای مشرانو جرگه انتخابی و یک ثلث آن انتصابی می باشد.
۲- یک ثلث آن از اعضای شورای ولایات و یک ثلث دیگر آن از اعضای شورای ولسوالی های ولایات انتخاب می شوند.

اعضای مشرانو جرگه از طریق شورا های ولایات و ولسوالی‌ها انتخاب می شوند.

معلومات اضافی

مشرانو جرگه

مشرانو جرگه مجلس علیای شورای ملی افغانستان است. قوه مقننه افغانستان از دو مجلس تشکیل می‌شود که مجلس سفلی ولسی جرگه و مجلس علیا (معادل مجلس سنا) مشرانو جرگه نام دارد. مشرانو جرگه واژه‌ای در اصل پشتو به معنی «شورای ریش‌سپیدان» است.

مشرانو جرگه بیشتر یک نهاد مشورتی و نظارتی است تا نهاد قانون‌گذاری هرچند تا حدی حق وتو قوانین را دارد. بر اساس ماده ۱۰۰ قانون اساسی افغانستان؛ «هرگاه مصوبه یک مجلس از طرف مجلس دیگر رد شود هیئت مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو مجلس برای رفع اختلاف تعیین می‌گردد. در صورتیکه اختلاف نظر رفع نگردد، ولسی جرگه می‌تواند در جلسه بعدی آنرا با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید. این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.»

مشرانو جرگه افغانستان ۱۶کمسیون دایمی دارد، که از اعضای مشرانو جرگه ساخته شده اند.

هر کمسیون یک ریس، یک منشی و یک معاون دارد که از طرف اعضای هر کمسیون برای مدت یک سال انتخاب میشوند.

وظایف مشرانو جرگه، بالا کمسیون‌های آن تقسیم شده است.

مثلا برای مسایل مربوط به تحصیلات عالی، یک کمسیون و برای کارهای مهاجرین، کمسیون دیگری مختص شده است، کمسیون امور مخابراتی، وظیفه دارد تا مسایل مربوط مخابرات، کمسیون تعلیم و تربیه و تحصیلات عالی وظیفه دارند تا مسایل که مربوط تعلیم و تربیه، مذهب و فرهنگ میشود، بررسی کنند.

به همین گونه کمسیون عامه وظیفه دارد تا در بخش‌های اطفال، شهدا و معلولین و معیوبین کار کند.

کمسیون معادن و حفظ محیط زیست، وظیفه دارد تادر بخش‌های معادن و حفظ محیط زیست و جنگلات کار کند...

از انتخاب هیات اداری مشرانو جرگه گرفته، تا انجام تمام کارهای مشرانو جرگه، در اصول وظایف داخلی، آمده است، تا پنج سال کمسیون‌های مشرانو جرگه از همین اصول وظایف پیروی میکنند.

مفاد تقسیم وظایف، کمسیون‌های مختلف مشرانو جرگه اینست که:کار هر کمسیون معلوم و مشخص است و از ضایع شدن وقت جلو گیری میکند و کارها به صورت درست انجام شده و هر عضو کمسیون، مسوولیت خود را میداند.

درس(هشتم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**قوه اجراییه**
هدف کلی	شاگردان دربارۀ قوه اجراییه معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • وظایف و صلاحیت های فوه اجرائیه را بدانند. • وظایف و صلاحیت های قوه اجراییه را بیان کرده بتوانند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظرشما، قوه اجراییه کدام وظایف را برعهده دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروهها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به قوه اجراییه بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های گوناگون ارایه می کنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت معلم عمل میکنند. - به گروهها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- قوه اجراییه یعنی حکومت، متشکل از وزرا است و تحت ریاست رئیس جمهور اجرای وظیفه می نمایند.

۲- وزرا نزد رئیس جمهور و شورای ملی مسؤولیت دارند.

۳- داشتن تابیعت افغانستان، داشتن تحصیلات عالی، تخصص و تجربه کاری، شهرت نیک و ...

معلومات اضافی

قوهٔ اجراییه

قوهٔ اجراییه یا حکومت، مرکب است از رئیس جمهور (در سیستم ریاستی)صدراعظم (درسیستم پارلمانی) وهیأت کابینه با هیأت وزرا این ارگان عملی کردن وتطبیق قوانین وتصمیمات قوهٔ مقننه و ادارهٔ امورکشور واجرای سیاست داخلی وخارجی را به عهده دارد.بنا بر این در نظام‌های مختلف وظایف قوهٔ اجراییه نیز تا حدی متفاوت است. به این مفهوم که دربعضی نظام‌ها قوهٔ اجراییه از صلاحیت‌های بیشتری برخوردار است در حالی که در سایر رژیم‌ها احتمالاً با محدودیت‌های مواجه است . به طوری مثال در نظام‌های ریاستی رئیس جمهور در رأس قوهٔ اجراییه قرار دارد واز جانب دیگر تفکیک قوا در این نوع سیستم‌ها وجود دارد؛ بنا بر این وظایف قوهٔ اجراییه متفاوت از کشورهای است که دارای نظام سیاسی پار لمانی میباشد.

درس(نهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**قوه قضاییه**
هدف کلی	شاگردان در مورد قوه قضاییه معلومات به دست بیآورند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با ساختار قوه قضاییه آشنا شوند. • وظایف قوه قضاییه را بیان کرده بتوانند. • به ستره محکمه منحیث یک نهاد تطبیق کننده عدالت در کشور اهمیت قایل شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظرشما، قوه قضاییه چه وظیفه دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به قوه قضاییه بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های گوناگون می دهند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- قوه قضاییه متشکل از ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتداییه می باشد.
۲- قاضیان در بررسی قضیه‌ها از قانون اساسی و سایر قوانین استفاده می کنند.
۳- قاضیان در اجراآت خود مستقل اند و صرف تابع احکام قانون اساسی و سایر قوانین می باشند.

معلومات اضافی

قوهٔ قضاییه

ستره محکمه به حیث عالی ترین ارگان قضایی کشور در رأس قوه قضاییه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد. ستره محکمه مشتکل از دیوان‌های ذیل میباشد.

۱- دیوان جزای عمومی.
۲- دیوان امنیت عامه.
۳- دیوان مدنی و حقوق عامه.
۴- دیوان تجارتی.

رؤسای دیوان‌های ستره محکمه دارای صلاحیت‌ها و وظایف ذیل میباشد.

۱- رهبری فعالیت دیوان مربوط.
۲- تدویر جلسات دیوان مربوط و ریاست از آن.
۳- تنظیم امور و توحید تجارب قضایی دیوانهای مربوط و ارائه گزارش به ستره محکمه.

ستره محکمه دارای مستشاران قضایی میباشد که تعداد مجموعی آنها از سی وشش نفر بیشتر بوده نمیتواند.
مستشاران قضایی ستره محکمه از میان قضاتی تعیین میگردند که دارای اهلیت، کفایت و در ایت کامل بوده و حد اقل ده سال طور بالفعل خدمت قضایی را انجام داده باشد. توظیف مستشاران قضایی در دیوان‌ها از صلاحیت رئیس ستره محکمه میباشد. [(۱)]
مستشاران قضایی قضایای وارده را تحلیل و ارزیابی نموده، گزارش آن را تهیه و غرض اتخاذ تصمیم به جلسه قضایی ارائه مینماید.

درس(دهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**افتخارات افغانستان**
هدف کلی	شاگردان راجع به افتخارات افغانستان معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با افتخارات و موقعیت افغانستان در منطقه آشنا شوند. • نام های چند تن از شخصیت های بارز افغانستان را بیان کرده بتوانند. • به کسب افتخارات برای کشور علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظرشما، افتخارات افغانستان چی می باشد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به افتخارات افغانستان بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- افغانستان در میان کشور های دنیا از جایگاه خاصی برخوردار است و در سطح منطقه در قلب آسیا موقعیت دارد.

۲- افغانستان در تمدن اسلامی نقش بارزی را ایفأ کرده است.

۳- از افتخاراتی دیگری مردم افغانستان این است که در طول تاریخ زنجیر اسارت و غلامی بیگانه گان را قبول نکرده است.

معلومات اضافی

جهت معلومات مزید به منابع زیر مراجع شود:

- افغانستان در مسیر تاریخ، میرغلام محمد غبار.
- تاریخ مختصر افغانستان، علامه عبدالحی حبیبی.

درس یازدهم

وقت تدریس : (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**ولایات کشورما**
هدف کلی	شاگردان راجع به ولایات کشور ما معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند . • به موقعیت و مراکز ولایات کشور آشنا شوند. • موقعیت ولایت خود را در نقشهٔ سیاسی کشور پیدا کرده بتوانند. • به مطالعه و آگاهی در مورد ولایات کشور علاقه مند شوند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، تشریح، مباحثه ...
مواد درسی و ممِد درسی	نقشهٔ سیاسی افغانستان، تخته سیاه، تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵دقیقه
- به نظرشما، کشورما چند ولایت دارد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به نام های ولایت کشور بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سؤالات متن درس

۱- کشور ما به ۳۴ ولایت تقسیم شده.

۲- تعداد ولسوالی‌های کشور ما به ۳۶۴ میرسد البته چند و لسوالی موقت نیز افزایش یافته است.

۳- نام ولایات همجوار خود را به روی نقشه پیدا می کنند.

معلومات اضافی

قبل از سال۱۳۴۳هـ در زمان حکومت شاه امان الله خای کشور ما به پنج ولایت و چهار حکومت اعلی تقسِم شده بود. ولایات آن عبارت بودند از : کابل، کندهار، هرات، ترکستان و ولایت قطغن و بدخشان و حکومت اعلی آن عبارت بود از: حکومت اعلی سمت مشرقی، حکومت اعلی سمت جنوبی، حکومت اعلی میمنه و حکومت اعلی فراه.

در سال ۱۳۴۳هـ ش.کشورما برای اولین بار به ۲۹ ولایت یا واحد اداری تقسیم شد. هر ولایت تحت نظر والی اداره میگردید و امور اداری و قضایی کشور به نوبه خود به واحدهای کوچکتر بنام ولسوالی و علاقه داری تقسیم گردیده بود.

در سال ۱۳۷۰هـ تقسیمات اداری کشور به ۳۲ ولایت و ۲۹۴ و لسوالی و در سال۱۳۸۵هـ به ۳۴ ولایت و ۳۶۴ و لسوالی و برعلاوه چند ولسوالی موقت نظر به نیاز امنیتی تقسیم شد و دو ولسولی پنجشیر و دایکندی جدیداً به درجهٔ ولایت ارتقا نمودند.

درس دوازدهم

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**جُمهوری اسلامی پاکستان**
هدف کلی	شاگردان راجع به جُمهوری اسلامی پاکستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند . • با کشور پاکستان آشنا شوند. • موقعیت کشور پاکستان را را در نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا پیدا کرده بتوانند. • حس رابطه صلح آمیز ودوستی درشاگردان تقویه گردد.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، تشریح، مباحثه...
مواد درسی و مُمد درسی	نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا، تخته سیاه، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظرشما، در سمت های جنوب و شرق افغانستان کدام کشور موقعیت دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تاجدول زیر را تکمیل نماید. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سؤالات متن درس

۱- جُمهوری اسلامی پاکستان در نیم کرهٔ شمالی موقعیت داشته و از جملهٔ کشورهای جنوب قارهٔ آسیا میباشد.

۲- اکثریت نفوس جُمهوری اسلامی پاکستان پیرو دین مقدس اسلام میباشد .

۳- مردم جُمهوری اسلامی پاکستان به زبان‌های که اردو و انگلیسی صحبت می کنند زبانهای پنجابی، سندی، بلوچی و پشتو نیز درین کشور گوینده دارند.

معلومات اضافی

کشور پاکستان که بخشی از نیم قارهٔ هند میباشد بعد از جنگ جهانی دوم؛ مردم سرزمین هند غرض حصول استقلال کشور خود عیله انگلیس‌ها قیام نمودند از جملهٔ رهبران قیام کننده‌های هند، محمد علی جناح در راس مبارزین اسلامی قرار داشت و برا ی حصلو استقلال و جدایی مسلمانها به مبارزات اغاز نمود. کوشش های حزب مسلم لیگ سبب گردید که در پهلوی کشور هندستان کشوری بنام پاکستان در ۱۵ اگست ۱۹۴۷ م. تشکیل شود. پاکستان شرقی(بنگله دیش) و پاکستان غربی (پاکستان فعلی) حکومت واحد بودند. که محمد علی جناح نخستین قاید (رهبر) این کشور بود. در سال ۱۹۶۰م. رسماً نظام حکومتی جُمهوری اعلان شد و جنرال اسکندر میرزا نخستین رئیس جمهور آن کشور میباشد. در سال ۱۳۷۱/۳/۱۲۶م. پاکستان شرقی بنام کشور بنگله دیش از کشور پاکستان فعلی جدا و استقلال خود را اعلان نمود.

درس سیزدهم

وقت تدریس : (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**جُمهوری اسلامی ایران**
هدف کلی	شاگردان راجع به جُمهوری اسلامی ایران معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند . • به همسایۀ غربی کشور خود آشنا شوند. • شاگردان موقعیت جُمهوری اسلامی ایران را را در نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا پیدا کرده بتوانند. • حس رابطه صلح آمیز و دوستی با کشورهای همسایه در شاگردان تقویه گردد.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، تشریح، مباحثه...
مواد درسی و مُمد درسی	نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا، تخته سیاه، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵دقیقه
- جمهوری اسلامی ایران در کدام سمت کشور ما موقعیت دارد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تاجدول زیر را در کتابچه های خود تکمیل نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	

- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سؤالات متن درس

۱- شهرهای بزرگ جُمهوری اسلامی ایران تهران، مشهد، اصفهان، تبریز، شیراز، اهواز، کرمانشاه و غیره میباشد .

۲- محصولات مهم زراعتی جُمهوری اسلامی ایران عبارت است از : برنج، چای، پنبه، گندم، لبلبو، جواری و انواع میوه‌ها بخصوص خرما و پسته میباشد.

۳- کشور جُمهوری اسلامی ایران با داشتن بزرگترین ذخایر نفت و گاز جهان برعلاوه رفع نیازمندی‌های داخلی مقداری هم به خارج نیز صادر میکند.

معلومات اضافی

جُمهوری اسلامی ایران که نام قدیم آن فارس میباشد، رضا شاه پهلوی نام آن را به ایران تبدیل نمود این رژیم شاهی در سال ۱۳۵۸هـ. در اثر یک انقلاب اسلامی که اکثریت از آن حمایت میکردند، سقوط کرد. اقلیم کشور ایران متنوع است درشمال کشور د ساحل بحیره کسپین آب وهوا معتدل و باران زیاد میبارد اقلیم مناطق شرقی و جنوب شرقی خشک میباشد. یعنی زمستان آن سرد و تابستان آن گرم و تفاوت حرارت شبا روزی آن بیشتر میباشد که علت آن موجودیت کوه‌ها البرز در شمال کشور و کوه‌ها زاگروس د ر غرب کشور می باشد، که مانع جریان بادهای مرطوب بحیرهٔ کسپین از طرف شمال و از بحیرهٔ سرخ از غرب به داخل کشور میگردد .

مهمترین صنایع آن تصفیهٔ نفت، صنایع دستی، قالین بافی، تکه بافی، روغن سازی، صنایع ذوب فولادو غیره میباشد.

درس چهاردهم

وقت تدریس : (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**جُمهوری تاجکستان**
هدف کلي	شاگردان راجع به جُمهوری تاجکستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند . • با کشور تاجکستان آشنا شوند. • موقعیت جُمهوری تاجکستان را را در نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا پیدا کرده بتوانند. • حس همجواری نیک در شاگردان تقویه گردد.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، تشریح، مباحثه...
مواد درسی و ممُد درسی	نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا، تخته سیاه، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری و تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵دقیقه
- به نقشه نگاه کنید به طرف غرب تاجکستان کدام کشور موقعیت دارد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تاجدول زیر را در کتابچه های خود تکمیل نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سؤالات متن درس

۱- کشور تاجکستان در سال ۱۳۷۰هـ. ش. استقلال حاصل نمود.

۲ - تاجکستان از شمال با جُمهوری قرغزستان، از شرق با جُمهوری خلق چین، از غرب با جُمهوری ازبکستان و از جنوب با کشور عزیز ما هم سرحد می باشد.

۳- محصولات زراعتی تاجکستان عبارت اند از : گندم، برنج، سبزی‌ها، پنبه، انواع میوها وغیره.

معلومات اضافی

جمهوری تاجیکستان در جنوب شرق آسیای مرکزی، دربین عرض البلدهای ۳۶ درجه و ۴۰ دقیقه و ۴۱ درجه و ۵ دقیقه شمالی و ۶۷ درجه و ۳۱ دقیقه و ۷۵ درجه و ۱۴ دقیقه طول البلد شرقی موقعیت دارد.

کلمهٔ تاجیکستان از دو بخش «تاجیک» و «ستان» تشکیل شده‌است که به معنای «سرزمین تاجیک‌ها» است. سرزمین سغد باستان که سرزمین کنونی تاجیکستان را دربر می‌گیرد، در زمان داریوش یکم جزئی از امپراتوری هخامنشی تبدیل شد. پس از یورش اسکندر مقدونی، تاجیکستان به ترتیب جزئی از پادشاهی‌های سلوکی، دولت یونانی باختر، کوشانیان، ساسانیان و هفتالیان بود.

در سال ۷۱۵ میلادی (در زمان امویان)، این سرزمین به تصرف عرب‌ها درآمد و مردم تاجیک دین اسلام را پذیرفتند. پس از اسلام تاجیکستان تبدیل به مهد زبان پارسی دری و فرهنگ و علوم گوناگون شد.

در سده دهم میلادی، سامانیان اولین حکومت مستقل پس از اسلام در این منطقه را تشکیل دادند. پس از سقوط سامانیان جزء امپراتورهای غزنویان، خوارزمشاهیان، مغولان و تیموریان شد. پس از سقوط تیموریان تا سده نوزدهم میلادی حکومت‌های مختلف ازبک کنترل این سرزمین را در دست داشتند. در سدهٔ نوزدهم شمال تاجکستان (خجند) جزئی از خانات خوقند، و جنوب تاجیکستان جزئی از خانات بخارا بود. خانات بخارا در سال ۱۲۴۵ هـش. (۱۸۶۶ میلادی)، و خانان خوقند در سال ۱۲۴۷ (۱۸۶۸ میلادی)، زیر سلطهٔ روسیه تزاری درآمدند. . این کشور در سال ۱۳۷۰ هجری شمسی (۱۹۹۱) با فروپاشی شوروی، استقلال یافت.

درس پانزدهم

وقت تدریس : (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**جُمهوری ازبکستان**
هدف کلی	شاگردان راجع به جُمهوری ازبکستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • با کشور ازبکستان آشنا شوند. • موقعیت جُمهوری ازبکستان را را در نقشهٔ سیاسی قارهٔ آسیا پیدا کرده بتوانند. • حس انسان دوستی و همجواری نیک در شاگردان تقویه گردد.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، تشریح، مباحثه...
مواد درسی و ممُد درسی	نقشهٔ سیاسی قارهٔ آسیا، تخته سیاه، تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکر می کنید، ازبکستان در کدام قسمت آسیا و کدام طرف کشور ما موقعیت دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تاجدول زیر را در کتابچه های خود تکمیل نمایند.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.ژ - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند.	۴۵دقیقه

- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سؤالات متن درس

۱- یکی از بزرگترین تولید کنندگان پنبه در جهان میباشد، به همین سبب بزرگترین صادر کننده پنبه نیز میباشد.

۲- صنایع فولادسازی، نساجی، سامان آلات برقی و غذایی نیز در این کشور ازبکستان پیشرفت کرده است.

۳- کشور ازبکستان در سال ۱۳۷۰ هـ.ش. بعد از فروپاشی شوروی سابق استقلال خود را به دست آورد.

معلومات اضافی

ترکستان به دوبخش تقسیم گردیده : ترکستان غربی که تحت تسلط روسها قرار داشت و ترکستان شرقی که تحت تسلط چینای‌ها قرار دارد بنام ترکستان چینی ویا سیکیانگ نیز یاد میشود .مردم ترکستان از لحاظ کلتوری و مذهبی با هم شباهت‌ها دارند و محل سکونت مردم ترک بود به همین سبب مورخین بنام ترکستان مسمی ساختند.، ازین که دریا سیحون و جیحون در این سرزمین جریان دارد این سرزمین بنام ماورالنهر نیز یاد میشود و مراکز بزرگ تاریخی مسلمانان مانند: بخارا، سمرقند، خیوا، خوقند و خوارزم در این سرزمین قرار دارند.

جمهوری ازبکستان: از کشورهای مهم آسیای مرکزی است که در بین عرض البلدهای شمالی ۳۷ تا۴۶ درجه و طول البلدهای شرقی ۵۶ تا ۷۴ درجه موقعیت دارد .

در نیمه دوم قرن هفتم میلادی با ورود اعراب دین مقدس اسلام در این منطقه انتشار یافت، بعد از آن شاه اسماعیل سامانی در سال ۸۷۳ م ماوراءالنهر و خوارزم را به تصرف خود در آورد و سلسله سامانیان را در بخارا پایه گذاری کرد. بعداً به ترتیب قبایل سلجوق، خوارزم شاهیان، مغولان در آن سرزمین حکومت کردند. تا سرانجام خاندان شیبانی، مجدداً حکومت ازبک‌ها را برقرار کرد. با مرگ آخرین رهبر این خانواده، حکومت و سرزمین واحد و متحد ازبکستان متلاشی شد و حکومت‌های محلی کوچک و مستقل به رهبری حکام محلی در گوشه و کنار سربرداشتند. در میان آنان، آستراخانی‌ها در بخارا، خان‌های خیوه در خوارزم و خانهای خوقند در فرغانه، قدرت بیشتری یافتند و برای تصرف اراضی یکدیگر دائما در نبرد با هم بودند. این دشمنی‌های پایدار زمینه‌ای مساعد برای روسیه که در فکر تصرف ناحیه بود، فراهم کرد .

روس‌ها در سال ۱۸۶۵م، تاشکند و در سال ۱۸۶۸م سمرقند را به تصرف خود درآوردند. همزمان با تصرف سمرقند توسط روس‌ها، خان‌های بخارا تحت الحمایگی روسیه را پذیرفتند. سال بعد خانهای خیوه همین گونه عمل کردند .با ضمیمه شدن کامل خان‌های خوقند به روسیه در سال ۱۸۷۶ م تسلط بر این کشور کامل شد و ولایت واحد ترکستان تشکیل گردید، که در سال ۱۸۸۶م، به سرزمین ترکستان تغییر نام یافت. همزمان با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جمهوری ازبکستان در اول سپتامبر سال ۱۹۹۱م اعلام استقلال کرد.

درس شانزدهم

وقت تدریس : (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**جُمهوری ترکمنستان**
هدف کلی	شاگردان راجع به جُمهوری ترکمنستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند • با کشور ترکمنستان آشنا شوند. • موقعیت جغرافیایی جُمهوری ترکمنستان را در نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا پیدا کرده بتوانند. • حس روابط صلح آمیز با کشورهای همسایه در شاگردان تقویت گردد.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، تشریح و مباحثه...
مواد درسی و ممُد درسی	نقشۀ سیاسی قارۀ آسیا، تخته سیاه و تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری و تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به فکر شما، جمهوری ترکمنستان در کدام سمت کشور ما قرار دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تاجدول زیر را در کتابچه های خود تکمیل نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند.	۴۵دقیقه

	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.

جواب به سؤالات متن درس

۱- شغل بیشتر مردم ترکمنستان زراعت و مالداری است و از نظر تولید پنبه در جهان معروف اند.

۲- مهم‌ترین کالاهای صادراتی این کشور پنبه، پارچه‌های نخی، قالین، نفت و گازطبیعی، محصولات کیمیایی، برق، پنبه، منسوجات و محصولات حیوانی می‌باشد.

۳- مشهورترین دریاهای آن مرغاب، هریرود(تجن) و آمو دریا میباشد.

معلومات اضافی

نام کشور «ترکمنستان» از دو بخش «ترکمن» و «ستان» تشکیل شده که به معنای «سرزمین ترکمن‌ها» است. بیشتر مردم این کشور از قوم ترکمن هستند و به زبان ترکمنی (شاخه‌ای از زبان‌های ترکی‌تبار) صحبت می کنند.

۸۰٪ مساحت این کشور در بین عرض‌البلدهای ۳۵ و ۴۳ درجه شمالی و طول البلد های۵۲ و ۶۷ درجه شرقی قرار دارد.

ترکمنستان را صحرای قراقروم تشکیل می‌دهد که دارای آب و هوای خشک است. در این بیابان در هر جا که آب وجود داشته باشد، روستاها و شهرهای بزرگ و پر جمعیتی به وجود آمده است ولی ناحیه رشته کوه کپه داغ در جنوب کشور و نزدیکی سرحد ایران آب و هوای مناسبی دارد و عشق آباد، مرو و سایر شهرهای مهم در این ناحیه هستند. ترکمنستان دارای منابع بزرگ نفت و گاز است که آن را به کشورهای مختلف صادر میکند. مهمترین بندر آن در ساحل بحیر کسپین شهر ترکمن‌باشی (کراسنووُدْسْک) است.

درس هفدهم

وقت تدریس : (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**جُمهوری خلق چین**
هدف کلی	شاگردان راجع به جُمهوری خلق چین معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • با همسایهٔ شمال شرقی کشور آشنا شوند. • موقعیت جغرافیایی جُمهوری خلق چین را را در نقشهٔ سیاسی قارهٔ آسیا پیدا کرده بتوانند. • حس رابطه دوستی با کشورهای همسایه در شاگردان تقویت گردد.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، مباحثه، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	نقشهٔ سیاسی قارهٔ آسیا، تخته سیاه و تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری و تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نقشه ببینید و کشور همسایهٔ چین را پیدا کنید. - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تاجدول زیر را در کتابچه های خود تکمیل نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند.	۴۵دقیقه

	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.

جواب به سؤالات متن درس

۱- اقلیم کشور چین بنا بر وسعت و به نسبت دوری و نزدیکی مناطق آن از بحرمتنوع می‌باشد. قسمت‌های شمالی این کشور در زمستان سرد و در تابستان معتدل و جنوب آن در زمستان معتدل و تابستان آن گرم طولانی و مرطوب میباشد.

۲- از افغانستان به کشور چین پنبه، پشم، پوست، میوهٔ خشک صادر می شود.

۳- از آن کشور چای، منسوجات، مواد تعمیراتی، رادیو، تلویزیون، کمپیوتر، ماشین آلات و غیره وارد می‌شود.

معلومات اضافی

چین با نام رسمی جمهوری خلق چین کشوری است که در شرق قاره آسیا قرار گرفته. این کشور که پرجمعیت‌ترین کشور دنیا با بیش از ۱،۶ میلیارد نفر نفوس است که توسط حزب کمونیست چین در قالب نظام یک‌حزبی اداره می‌شود. پایتخت پکن یا بیجنگ است. تمدن چین باستان یکی از کهن‌ترین تمدن‌های تاریخ است که در سواحل حاصل‌خیز رود زرد که در دشت شمال چین جاری‌ست شکوفا شد. نظام سیاسی چین بیش از ۶ هزار سال مبتنی بر سلطنت مطلقه موروثی بود. اما نخستین حکومتی که چین را متحد کرد دودمان چه‌این در ۲۲۱ ق. م بود. آخرین دودمان پادشاهی این کشور هم چینگ بود که در ۱۹۱۱ با تشکیل جمهوری چین به رهبری حزب ملی چین، کومینتانگ نابود شد. چین در نیمه اول سدهٔ بیستم میلادی به دو بلاک سیاسی عمده تقسیم گردیده بود؛ کومینتانگ و حزب کمونیست چین. مخاصمات اصلی در ۱۹۴۹ با پیروزی کمونیست‌ها در جنگ داخلی در سرزمین اصلی چین پایان یافت و کمونست‌ها حکومتی به نام جمهوری خلق چین تأسیس کردند. حکومت شکست خوردهٔ چین به رهبری کومینتانگ پایتخت خود را به شهر تایپهٔ جزیرهٔ تایوان انتقال داد. حکومت امروزهٔ آن به جزیرهٔ تایوان، کینمن، ماتسو و چند جزیرهٔ دور دست دیگر محدود است. از آن هنگام جمهوری خلق چین و جمهوری تایوان چین درگیر اختلفات سیاسی شدیدی با یکدیگر در مورد حق حاکمیت و وضعیت سیاسی تایوان بوده اند.

از هنگام اجرای اصلاحات اقتصادی در چین برای پی‌ریزی یک اقتصاد مدرن، چین یکی از سریع‌ترین رشدهای اقتصادی دنیا را داشته‌است. این کشور هم‌اکنون بزرگترین صادرکننده و دومین واردکنندهٔ بزرگ کالا است و دومین اقتصاد بزرگ دنیا بر اساس تولید ناخالص داخلی را در اختیار دارد. چین عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل و سازمان‌های چندجانبه‌ای چون سازمان تجارت جهانی، اپک و سازمان همکاری شانگهای است.

درس(هجدهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**وحدت ملی**
هدف کلی	شاگردان مفهوم و اهمیت وحدت ملی را بدانند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با کلمه وحدت ملی آشنا شوند. • مفهوم وحدت ملی را توضیح داده بتوانند. • با وحدت ملی در کشور علاقمند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
– معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
– به نظر شما، چرا مردم یک کشور، به وحدت ملی ضرورت دارند؟	– شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند.	
– عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	– به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
– متن درس را به صدای بلند میخواند.	– به دقت گوش میدهند.	
– بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	– مطابق هدایت عمل میکنند.	
– به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	– مطابق هدایت عمل میکنند.	
– لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	– لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
– درس را تشریح می نماید.	– به دقت گوش میدهند.	
– از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	– مطابق هدایت عمل میکنند.	
– شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به اهمیت وحدت ملی بحث نمایند.	– به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	

- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- وحدت ملی، اتحاد و یکپارچه گی مردم یک جامعه را گویند، که در رویدادهای ملی و دفاع از کشور و دولت با هم متحد باشند.
۲- خداوند(ج) مسلمانان را به وحدت و دوری از ا ختلاف وتفرقه امر فرموده است.
۳- با وحدت ملی صلح و امنیت در کشور تامین شده و زمینه‌های تعلیم، کار و رفاه برای مردم مساعد میشود.

معلومات اضافی

وحدت عامل مهم حرکت بخش برای انقلاب‌ها بوده که انسان‌ها را در گذر پیشرفت به سوی پیروزیها و گردنه های صعب العبور، عبور میدهد، به ناتوانیها توان بخشیده و دشواریها را آسان میکند و ناممکن‌ها را ممکن میسازد.
پس وحدت ملی عبارت است از: اتحاد و همبستگی تما م اقوام ساکن در کشور با داشتن هویت واحد ملی . بدین معنی که تمام افراد کشور با درنظرداشت هویت قومی، دینی و مذهبی دارای هویت ملی واحد بوده و ملت کشور را تشکیل میدهد. بناً در کشور ما نیز ملت متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوی و سائر اقوام میباشد. تمام این اقوام دارای مخرج مشترک یعنی وطن واحد و هویت ملی واحد میباشد و هویت ملی همه ی این اقوام (همه ی ما) افغانیت است.روی همین اساس بر هرفرد از افراد جامعه افغانستان کلمۀ افغان اطلاق میشود.
وحدت ملی، اساس عمده برای دفاع از استقلال، آزادی، رشد اقتصادی، دموکراسی و عدالت اجتماعی و مساوات قانونی به شمار میرود .

درس(نزدهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**صلح و امنیت**
هدف کلی	شاگردان اهمیت صلح و امنیت در جامعه را بدانند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • مزایای زنده گی با صلح و امنیت را بدانند. • خوبی‌های صلح وامنیت را توضیح داده بتوانند. • با تأمین صلح و امنیت در کشور علاقمند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری،

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- به نظر شما، صلح بدون امنیت امکان دارد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به صلح و امنیت بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	

- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱-امنیت در فضای صلح به وجود میآید . در جامعه که صلح بر قرار است و مردم در آن باهم زنده گی مسالمت امیز دارند، امکان برقراری امنیت وجود دارد . پس صلح و امنیت پهلوی هم قرار دارند.

۲-صلح فضای آرام جامعه است که در آن مصونیت، عدالت و آزادی از طریق همکاری افراد جامعه تامین میشود.

۳-مصونیت به معنای امن بودن است.

معلومات اضافی

صلح وامنیت مصؤنیت را بار میآورد

هرآنجائیکه امنیت برقرار شود، مصؤنیت پایدار میماند وهمیشه مصؤنیت دنباله رو امنیت است وامنیت زاده صلح پنداشته میشود .اگر ارکان امنیت مختل گردد مصؤنیت دستخوش بی نظمی میگردد.

همچنان درمیان مردم صلح کردن حکم الهی است چنانچه الله تعالی درآیه (۱) سوره انفال فرموده است:

(فاتقوا الله و أصلحوا ذات بینکم وأطیعو الله ورسوله إن کنتم مؤمنین)

ترجمه : ای مسلمانان پس شما از الله تعالی بترسید و میان خویش اصلاح نمایید و فرمان ببرید از الله تعالی و حضرت محمد رسول برحق اش(ص) اگر هستید مؤمنان.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) درمورد فضیلت و اجر مرد مصلح درحدیث مبارک خویش طی یک روایتی چنین فرموده اند :

عن ابی هریره (رض) قال: سمعت رسول الله یقول: من أصلح بین اثنین استوجب ثواب شهید .

ترجمه : از ابوهریره (رض) روایت است که گفته است : من از رسول الله (ص) شنیدم که میفرماید:کسی که میان دوجانب یا دوگروه ویا دوحکومت اصلاح میکند ثواب یک شهید را کسب مینماید .

اسباب رسیدن به صلح وآشتی را عفو، گذشت، ترک مخاصمه و اندیشه همزیستی مسالمت آمیز تشکیل میدهد.

درس(بیستم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**ملکیت عامه**
هدف کلی	شاگردان راجع به ملکیت عامه معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • ملکیت عامه را بشناسند. • مفهوم ملکیت عامه را بیان کرده بتوانند. • از دانستن موضوع ملکیت عامه روحیه حفظ و نگهداری ملکیت عامه درشاگردان تقویه گردد.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، ملکیت‌های عامه به چه چیزها گفته میشود؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - معلم درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به ملکیت عامه بین هم بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- ملکیت عامه شامل زمین، کوه‌ها، دشت‌ها، جنگل‌ها، فارم‌های دولتی، پارک‌ها، سرک‌ها، معادن و ذخایر طبیعی، فابریکه‌ها، آثار باستانی وغیره میباشد.

۲-آثار باستانی جز مهم از دارایی های فرهنگی و افتخارات ملی و میراث های فرهنگی اجـــــداد هر ملت می باشد

معلومات اضافی

ملکیت عامه

ملکیت عامه عبارت از مال و ثروت است که مرتبط به عموم مردم باشد نه به شخص و اشخاص. در این تعریف ملکیت که بیان شد از یک طرف مال است و از طرف دیگر مالک، و پیوند و ارتباط خاصی بین این دو وجود دارد. لیکن کسی که مال به او مرتبط می‌شود فرد یا افراد خاصی نیستند. این نوع مالکیت خود، دارای شکل‌های مختلفی است:

۱- ملکیت دولت ۲- ملکیت عموم مردم۳ - ملکیت عام دیگر.

توضیح آنکه: ممکن است گفته شود (چنانکه برخی از محققین مدعی شده‌اند) آنچه به عنوان ملکیت عموم قلمداد می‌شود مثل زمین‌های که حتی (دولت) هم نمی‌تواند آنها را بفروشد و یا به کسی واگذار کند، این اموال در واقع ملک کسی نیست بلکه در عموم مردم یا مسلمانان، مورد مصرف هستند.

چنانکه همین مطلب در مورد ملکیت پوهنتون‌ها و مسجدها نیز نسبت به اموال مربوطه همینطور می‌باشند.

ضمناً در بعضی از کتاب‌ها مباحات عامه مثل آب دریا، گیاهان و ثروت‌های طبیعی وغیره نوعی از ملکیت عمومی قلمداد شده است. در صورتی که اصولاً مباحات عامه، ملک کسی نیست بلکه همه مجاز به استفاده از آن هستند.

بنابراین همانطور که اشاره شد باید گفت: که این نوع ملکیت‌ها جهت عمومی داشته و همه‌ای مردم می‌توانند از آن بهره‌مند شوند.

درس(بیست ویکم)
وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**اخلاق رسانه یی**
هدف کلی	شاگردان معنی و مفهوم اخلاق رسانه یی را بدانند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با اخلاق رسانه یی آشنا شوند. • موضوعاتی که دراخلاق رسانه یی باید مراعات شود آن را بیان کرده بتوانند. • ایجاد روحیه استفادهٔ درست از رسانه ها.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، اخلاق رسانه یی، چه اهمیت دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به اخلاق رسانه یی بین هم بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- اخبار، مجله، روزنامه، رادیو، تلویزیون، انترنت، شبکه کیبلی وغیره رسانه میباشند.

۲- صداقت، صحت، توازن، امانت، وپرهیز از ضدیت با منافع ملی اخلاق رسانه یی را تشکیل میدهد.

۳- رسانه‌ها باید مطالبی را که مغایر با احکام دین اسلام، موجب بی حرمتی، تحقیر وتوهین اشخاص باشد نشر نکند و همچنان از نشر برنامه های که به سلامت اخلاقی افراد جامعه آسیب میرساند نیز خودداری کنند.

معلومات اضافی

اخلاق رسانه یی

در صنعت ارتباطات هیچ چیز مهم تر از کسب اعتماد مخاطبان و ایجاد اعتماد نسبت به رسانه‌ها نیست. اگر سازمان‌ها و مؤسسات ارائه کننده اطلاعات و آراء و حتی سازمان‌های عرضه کننده تفریح‌ها و سرگرمی ها، فاقد باور پذیری باشند یا نتوانند اعتماد و حمایت توده مردم را به دست آورند، ادامه بقای شان با دشواری مواجه خواهد شد.علاوه بر اعتماد پذیری، مسایل دیگری نیز مطرح هستند که توجه به اخلاق در رسانه‌ها یا اخلاقیات بخصوص رسانه‌ها را جدیت میبخشند. توجه به لوازم و تبعات موادی که در رسانه‌ها عرضه میشوند (خشونت و جرم) ایجاد فضای پر از تفاهم میان کارشناسان و صاحب نظران و نیز کارگزاران و مردم، همچنین رعایت برخی حریم‌ها (حریم حقوق فردی و شأن و منزلت افراد) هیچ یک بدون اخلاق قابل تحقق نیستند. حتی اگر قوانین رسانه‌ها به اندازه کافی گویا باشند، رعایت برخی از اصول اخلاقی توسط رسانه‌ها همچنان ضرورت دارد. نه حقوق میتواند جای اخلاق را بگیرد و نه اخلاق قادر است بر جایگاه حقوق بنشیند. این دو مکمل یکدیگرند. نظام حقوقی معمولاً پس از وقوع جرم دخالت میکند و پیش از آن نقش اخطار دهنده دارد ولی اخلاق به صورت یک نیروی ارادی و خود آگاه در درون خود افراد عمل میکند.

درس(بیست ودوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**کرامت انسان**
هدف کلی	شاگردان بدانند که انسان‌ها دارای چه کرامات اند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • کرامت انسانی را بدانند. • کرامت‌های انسانی را بیان کرده بتوانند. • به کرامت انسان ارزش قایل شوند .
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب و تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، کرامت انسان چیست ؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به حقوق و کرامت انسان بین هم بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- چون انسان دارا ی حرمت است وحق دارد در جامعه محترمانه زنده گی کند وکسی حق ندارد با گفتار وکردار خویش حیثیت او را پایمال کند و انسان‌ها همه قابل احترام اند.

۲- حکومت موظف است که حقوق وکرامت انسان را را رعایت و از آن حفاظت کند؛ طوریکه در یکی از ماده های قانون اساسی کشور از کرامت انسانی یادآوری شده است.

۳- همه انسان‌ها دارای کرامت است، از اینرو ما باید به گفتار و نظریا ت یکدیگراحترام کرده و احتر ام متقابل به یکدیگر را در نظر بگیریم.

معلومات اضافی

مفهوم کرامت انسانی

«کرامت» در لغت معنی مختلفی دارد. مهم ترین آنها عبارتند از: ارزش، حرمت، حیثیت، بزرگواری، عزت، شرافت، انسانیت، شأن، مقام، موقعیت، درجه، رتبه، جایگاه، منزلت، نزاهت از فرومایگی و پاک بودن از آلودگی ها، احسان و بخشش، جوا نمردی و سخاوت. معادل انگلیسی واژه «کرامت انسانی» «Human dignity» است که به معنای شرف، افتخار، استحقاق احترام، عنوان، رتبه و مقام، امتیاز و شرافت برجسته میباشد. در دایره المعارف انگلیسی آکسفورد، در مورد معنای واژه «کرامت» چنین آمده است: «واژه کرامت (Dignity) از عبارت لاتینی "Dignitas" گرفته شده و به معنای شرافت، حیثیت، افتخار و استحقاق احترام است.»با دقت در معانی لغوی کرامت انسانی، درمی یابیم که کرامت بیانگر دو نوع ویژگی کاملاً متمایز از یکدیگر، در موجود انسانی است. برخی از این ویژگی‌ها رتبه، درجه و موقعیت افراد را نشان میدهد. به عبارت دیگر، جایگاه اجتماعی، سیاسی، دینی و خانوادگی افراد را بیان میکند. مانند کرامت شاه و شاهزاده و کرامت مؤمن. این نوع کرامت، -یعنی کرامت اکتسابی و یا ارزشی- قابل اکتساب و سلب است و چه بسا کاهش یا افزایش پیدا کند. اما برخی از این ویژگی ها، مثل انسانیت ذاتی انسان بوده، نه قابل سلب از انسان است و نه قابل وضع. این نوع کرامت، که در اصطلاح بدان «کرامت ذاتی» گفته میشود، هیچ رتبه و درجه ای را برنمی تابد.

درس(بیست وسوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**رعایت قانون**
هدف کلی	شاگردان بدانند که چگونه قانون را رعایت نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با رعایت قانون آ شنایی پیدا نمایند . • وظایف ق خود و معلمین خویش را درمکتب بیان کرده بتوانند. • نظم و قوانین را در جامعه و زنده گی خود مراعات کنند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، رعایت قانون چه فایده دارد ؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به رعایت قانون بین هم بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- تدریس معلم مطابق به تقسیم اوقات، آنجام وظایف مدیر و سرمعلم مطابق لایحه وظایف، حاضر بودن شاگردان سرساعت در مکتب، هنگام تدریس توجه شاگردان به معلم، خارج نه شدن شاگردان از صنف بدون اجازه معلم وغیره از جمله قوانین مکتب میباشند.

۲- اگر قانون در جامعه تطبیق و رعایت نه شود، جامعه به سوی هرج و مرج رفته، نا امنی، چور و چپاول، قتل و قتال، آدم ربایی و غیره به وجود میآید.

۳- اهمیت قانون در این ا ست که ما را کمک و محافظت میکند .

معلومات اضافی

رعایت قانون

هر چند اطلاعات مردم یک جامعه در مورد وضع وتطبیق قانون قوی تر باشد، در واقع مقبولیت آن قانون نزد مردم بیشتر است. اگر چه در برخی موارد نیز با وجود اطلاع رسانی عمیق، باز هم شاهد عدم رعایت قوانین توسط بعضی افراد هستیم. در واقع ارتباط مستقیم مسئولین اجرای قوانین با مردم، نقشی اساسی را ایفاء میکند. در واقع مسئولین باید به قدری ارتباط خود را با شهروندان نزدیک کنند تا با توجیه و اقناع آنها، همگی بدانند که این قوانین توسط اکثر مردم در حال اجرا است، این خود انگیزه ای بس مهم برای رعایت آنها نیز میشود. آنان باید شهروندان را همواره به منافع حاصل از پیروی این قوانین مطّلع کنند. به این ترتیب جامعه خود را موظف میداند که قوانین را در همه حال اجرا کند.

اگر در این بین هر گونه فریب یا دروغ از وضع قانون تا اجرای آن، انجام و آشکار شود، دیگر هیچ توقعی از مردم برای اجرای قوانین نمیتوان داشت.

ترس از بازداشت و جریمه و حفظ آبروی اجتماعی، سه عامل مهم در رعایت قوانین توسط مردم است. از طرفی عدم اطلاع و توجیه کامل نوجوانان و مردم ازفواید و دلایل وضع یک قانون، موجب سرپیچی از آن میشود. بهتر است در این بین بر عامل حفظ حرمت و آبروی اجتماعی بیشتر تکیه کرد تا شاید برای حفظ آن، به قوانین بیشتر احترام گذاشته و در پیروی از آن بکوشند. طبق نظریه "معیارهای اجتماعی"، باید قوانین تا حدّی طبق معیارهای مرسوم در هر جامعه وضع شود.

بنابراین مشارکت در وضع قوانین، قابلیت اجرا و اطلاع رسانی به شهروندان، عواملیست که همواره موجب افزایش رعایت و پیروی از قوانین خواهد شد.

همه ی ما برای اینکه در خانواده یا محله و یا شهر به خوبی و با آرامش د رکنار دیگران زندگی کنیم و نیازهای مختلف خود را به نحو مطلوب تأمین نمائیم، به نظم نیاز داریم . انسان‌ها بدون داشتن قوانین و مقررات نمیتوانند برای مدتی طولانی در کنار یکدیگر زندگی کنند .

درس(بیست و چهارم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**حقوق اطفال**
هدف کلی	شاگردان در مورد رعایت حقوق اطفال معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با حقوق اطفال آ شنایی پیدا نمایند . • حقوق اطفال را بیان کرده بتوانند. • به رعایت حقوق خود و سایر اطفال علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح....
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵دقیقه
- به نظر شما، چگونه میتوانیم اطفال سالم به جامعه تقدیم کنیم ؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به حقوق اطفال بین هم بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- در برابر امراض و خطرات اطفال، در قدم نخست والدین مسئوولیت حفاظت آنها را دارند .
۲- اطفال حق تعلیم و تربیت، محبت، تفریح، مراقبت و نگهداری و غیره را دارند.
۳- خداوند ج د سوره کهف آیهٔ ۴۶ قرآن پاک فرموده است که فرزندان در زنده گی دنیوی زیب و زینت است.

معلومات اضافی

کنوانسیون (پیمان)حقوق طفل

کنوانسیون حقوق طفل دارای یک مقدمه و ۵۴ ماده است که ۴۱ ماده آن حقوق طفل را دربر میگیرد، و ۱۳ ماده آن در باره چگونگی اجرای آن در هر کشور است. این کنوانسیون به طور کلی چهار زمینه اصلی را در ارتباط با اطفال مورد توجه قرار میدهد که عبارت اند ازبقاء حیات، رشد، حمایت و مشارکت حقوق طفل حقوق و مسئولیت والدین مسئولیت دول در تأمین حقوق طفل و والدین و جاگزینی آن در قوانین و سیستم عدلی و حقوقی کشور.

نظر به تعریف در این کنوانسیون " طفل شخصی است که هنوز سن ۱۸ سالکی را تکمیل نکرده است و دارای حق مساوی در تأمین ضرورت‌های سنی، جسمی و روانی، دارای حق صحت (رشد سالم و استفاده از تمام امکانات در این عرصه)، حق تعلیم و تربیت، حمایت حقوق طفل و جلوگیری از منع خشونت در برابر طفل، داشتن حق معلومات در مسائل که در مورد طفل تجویز ویا تصمیمی گرفته میشود، حق طفل در صورت که طفل به حفاظت مخصوص ضرورت داشته باشد (حق پناهنده گی طفل و حفاظت طفل دارای اختلالات روانی و معلولیت عقلی- جسمی)."

همچنان در این کنوانسیون چنین مطرح گردیده است که " تمام حقوق را که طفل دارد، مسئولیت را برای بزرگسالان که در ادای مسئولیت و یا کسب حقوق طفل مکلفیت قانونی دارند، باید مکلفیت خویش را چه والدین و یا ولی باشد و چه یک دولت اداً نماید، ، پیشبینی نموده است."

در صورت که مسئول قانونی طفل در کسب ضرورت‌های فوق مربوط به طفل تعلل نماید ویا مانع آن گردند، مسأله ایجاد مانع دررشد مصئون طفل مطرح است که در اکثریت قوانین کشورها مداخله موسسات حمایت حقوق اطفال را ضروری و توجیح پذیر میسازد. ما در کشورهای مختلفه بخصوص کشورهای اروپائی شاهد آن بوده و هستیم که اخلال عمدی و یا نداشتن توانائی والدین در تعلیم و تربیت سالم و رشد مصئون جسمی و روانی طفل باعث سلب صلاحیت والدین و حتی خارج ساختن طفل از خانواده و تأمین محل مصئون برای یک مدت معین و آنهم به اساس یک حکم محکمه صورت میگیرد.

درس(بیست وپنجم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**حقوق زن**
هدف کلی	شاگردان در مورد حقوق زن معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با حقوق زن آ شنایی پیدا نمایند . • حقوق زن را بیان کرده بتوانند. • حقوق زن را دانسته و به آن ارزش قایل شوند .
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، زن دارای کدام حقوق است ؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به حقوق زنان بین هم بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون میدهند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- پیامبر(ص) در مورد حقوق زنان فرموده که با زنان تان رفتار نیک کنید، بالای شان ظلم نکنید که زنان مانند مردان، بنده گان خداوند(ج) استند، در نزد پروردگار شان مسوولیت‌های یکسان دارند و در برابر قانون هم مساوی اند.
۲- حقوق زنان عبارت اند از: تعلیم، ازدواج، نفقه، کار، میراث، انتخاب و غیره.
۳- پیامبر (ص) در مورد تعلیم زنان فرموده است که : آموختن علم به هر زن و مرد مسلمان فرض است.

معلومات اضافی

حقوق زنان

زنان ومردان درطول تاریخ یک نوع تقسیم کار داشته اند:زنان عمدتاً به کارهای داخل خانه وتربیت اطفال مصروف بودند ومردان به کارهای بیرون از خانه به تهیه وتدارک مواد خوراکی میپرداختند.بعضی‌ها فکر میکنند که محرومیت زنان از شغل‌های بلند ومهم بخاطری آن است که زنان از توا نایی فکری وفزیکی کمتری برخورداراند وهمین کارهای که به طورعنعنوی به زن هاداده شده اند بهترین کارها برای آن هااست.واقعیت اینست که زنان ومردان از نظر حیاتی تفاوت اندکی دارند وتفاوت‌های یاد شده باعث نمیشود که زنان را از همه فرصت‌های ترقی وپیشرفت محروم سازیم.دین مبین اسلام نیز زنان رامانند مردان انسان میدانند.اسلام تفاوت میان زن ومرد را به رسمیت میشناسد ولی بی عدالتی درحق زن یا مرد را نمیپذیرد.درگذشته زنان ومردان تابع عرف وعادات اجتماعی بودند وفعلا نیزدر اکثر مناطق کشور ما خشونت علیه زن ادامه دارد وحقوق را که اسلام به زن داده است، داده نمیشود.
زنان کلید انکشاف خانواده، جامعه وجهان اند.انکشاف ان متضمن انکشاف عمومی است طوریکه دیده میشود اکثر زنان در افغانستان بیسواد اند واز پروسه‌های انکشافی دورمی باشند.واضح است که حرکت بطی این اکثریت بی سواد از سرعت حرکت کاروان ملی درراه توسعه وانکشاف ملی میکاهد.
امروز در اثر گسترش تعلیم وتربیت وتوسعه ارتباطات ورسانه‌ها وضعیت خیلی فرق کرده است.امروز همه میدانند که زنان میتوانند مانند مردان تحصیلات عالی ومشاغل پر عاید داشته باشند وبرای ارتقای وبرای ارتقای ظرفیت وکسب مقام‌های اجتماعی از توان ونیروی عقلی خوبی برخوردار هستند.از ینرو آنها میخواهند که از وضعیت تبعیض آمیزبرآیند.بنا براین قبل از همه باید به انکشاف زنان که **تهداب گذاران** نسل‌ها وزمینه سازان انکشاف اند، توجه جدی مبذول گردد.

درس(بیست وششم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**مرورمختصربروقایع افغانستان ازسال ۱۳۵۲الی ۱۳۷۱هـ.ش**
هدف کلی	شاگردان با وقایع سال ۱۳۵۲الی ۱۳۷۱ کشورآشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • شاگردان رژیم‌های مختلف این دوره را بشناسند • شاگردان درمورد انتقال قدرت سیاسی در این دوره معلومات ارائه کرده بتوانند. • به مطالعه وآگاهی ازحودث کشور، درگذشته علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- چه فکرمی کنید، اولین ریس جمهورافغانستان کی بود؟	- شاگردان جواب های گوناگون می دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- م درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا فعالیت داده شده کتاب را تکمیل نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	

- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازند. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس:

۱- درششم جد ی سال ۱۳۵۸ ه .ش

۲- حکومت حفیظ الله امین با تجاوزمستقیم قوای اتحاد شوروی سابق ازبین برده شد.

۳- چون قبل ازکودتای نظامی سردارمحمد داوود خان درسال ۱۳۵۲ ه.ش، درکشورنظام شاهی حاکم بود. بعد ازکودتای نظامی سردارمحمد داوودخان نظام شاهی به جمهوری مبدل شد؛ ازاینرو محمد ظاهرشاه را آخرین شاه افغانستان گفته میشود.

معلومات اضافی

سردارمحمد داوود خان در۲۶ سرطان سال ۱۳۵۲ ه.ش دریک کودتای نظامی، قدرت را ازمحمد ظاهرشاه شاه پیشین به دست گرفت ونظام را ازشاهی به جمهوری تبدیل نمود. سردارمحمد داوود خان موسس وبنیانگذارنظام جمهوی درکشورمحسوب میگردد.

سردارمحمد داوود پیش ازاینکه به مقام نخست وزیری منصوب شود، درسمت‌های گوناگون نظامی وامنیتی کارکرده است. وی درسال ۱۹۵۳ میلادی به عنوان نخست وزیردرنظام محمد ظاهرشاه قدرت را به دست گرفت ومدت ده سال نخست وزیرکشوربود.

سردارمحمد داوود خان دردوران نخست وزیری اش دو برنامه مهم عمرانی پنج ساله را درپیش گرفت. برنامه پنج ساله اول به دلیل عدم حمایت مالی کمک کننده‌های خارجی واستقبال سرد سرمایه گذاران داخلی موفقیت چندانی نداشت اما برنامه پنج ساله دوم نتایجی مهم دربخش انکشاف زیربناهای کشورداشته که درنتیجه آن چندین شاهراه کشور، بندهای برق وکارخانه‌های تولیدی درنتیجه همین برنامه ساخته شدند.

در۷ ثور سال ۱۳۵۷ نیز کودتای نظامی دیگری توسط اتحاد خلق و پرچم بر علیه دولت جمهوری محمد داود صورت گرفت که باعث سقوط آن دولت و بر سر کار آمدن رژیم کمونیستی با عنوان جمهوری دموکراتیک خلق در افغانستان گردید.

درس(بیست وهفتم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	مرورمختصربروقایع افغانستان ازسال ۱۳۷۱ الی ۱۳۸۰هـ.ش
هدف کلی	شاگردان با وقایع سال ۱۳۷۱الی ۱۳۸۰ کشورآشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • رژیم‌های این دوره را بشناسند • در مورد انتقال قدرت سیاسی در این دورۀ معلومات ارائه کرده بتوانند. • به مطالعه تاریخ تحولات وحوادث کشورعلاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکرمی کنید، قشون اتحاد شوروی سابق، چگونه ازکشورما خارج شدند؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا فعالیت داده شده درس را تکمیل نمایند.	- شاگردان جواب‌های مختلف میدهند - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس می پردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- پس ازروی کارآمدن جمهوری دموکراتیک خلق افغانستان به رهبری نورمحمد تره کی که ازحمایت اتحاد شوروی سابق برخورداربود، مردم افغانستان متحدانه، بخاطردفاع ازارزش‌های دینی وملی شان به جهاد ومقاومت علیه رژیم حاکم پرداختند.

۲- درماه سرطان سال ۱۳۷۱ ه.ش

۳- درمیزان سال ۱۳۷۵ شهرکابل توسط طالبان تصرف شد..

معلومات اضافی

به تاریخ ششم جدی سال ۱۳۵۸ قشون سرخ شوروی برای حمایت حکومت وقت افغانستان به دستور لئونید برژنف، وارد افغانستان شدند و افغانستان را رسما به اشغال خود در آوردند.

اشغال نظامی افغانستان توسط ارتش سرخ، موجب مقاومت گسترده مردمی با رژیم کمونیستی و ارتش شوروی گردید.

حضور نظامی شوروی در افغانستان محکومیت جامعه جهانی به ویژه سازمان ملل متحد، سازمان کنفرانس کشورهای اسلامی و کشورهای غربی را به همراه داشت.

مجاهدین که متشکل ازاقوام مختلف کشوربود، دلیرانه ومتحدانه دربرابرتجاوزبیگانه مقاومت وایستاده گی کردند. روحانیون وعلما مردم را به ادامه مبارزات وجهاد که یک فریضه دینی جامعه اسلامی است تشویق میکردند. باگذشت زمان مجاهدین موفق به تشکیل احزاب وتنظیم‌های جهادی شدند، که نقش بیشتری درجنگ علیه قشون سرخ داشتند.

.

درس(بیست وهشتم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**نتایج وقایع وتحولات سه دهه اخیر درکشور**
هدف کلی	شاگردان در مورد نتایج وقایع وتحولات سه دهه اخیرکشورمعلومات حاصل کنند
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • پیامدهای تحولات واتفاقات سه دهه اخیردرکشور را بدانند • آسیب‌ها وپیامدهای این دوره در کشور را فهرست کرده بتوانند. • روحیه تنفرازجنگ ومزایای زندگی صلح آمیزدرشاگردان تقویت گردد.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و مُمِد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- به نظرشما، کدام عوامل باعث ادامه جنگ‌ها وویرانی‌ها درکشور شد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به اضرار جنگ و فواید صلح بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	

- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- کشورما درطی سالهای ۱۳۵۲ الی ۱۳۸۰ه.ش شاهد تحولات سیاسی وتجربه رژیم‌های متفاوتی بوده است. طی این سالها کشورعزیزما خسارات هنگفت مالی وجانی را متقبل شدند. برای دریافت جواب مکمل به متن درس مراجعه شود.

۲- براندازی نظام کمونستی، تشکیل حکومت اسلامی وخروج ارتش سرخ شوروی سابق ازافغانستان، که ازخواسته‌های اصلی مجاهدین درکشوربود، بدین منظورسال‌ها مبارزه کردند؛ تا اینکه درهشتم ثور۱۳۷۱ه.ش این خواسته شان محقق شده وموفق به تشکیل حکومت درکابل شدند. اما به دلیل قدرت طلبی وجاه طلبی سران مجاهدین ومداخلات کشورهای خارجی، باعث جنگ‌های تنظیمی وادامه جنگ‌ها درکشور گردید.

۳- افغان‌ها با اتفاق و اتحاد، وحدت ملی را تقویت نموده و با کسب علم و دانش، ویرانی های جنگ را جبران و افغانستان را آباد و به یک کشور پیشرفته مبدل سازد.

معلومات اضافی

- در طی سال های جنگ سه دهه اخیر در کشور نتایج ناگوار زیر را در قبال داشت:

- بیش از یک میلیون افغان جان‌های خود را از دست دادند.
-درحدود ۵ تا هفت میلیون افغان (یک سوم جمعیت افغانستان) به کشورهای همسایه وبیرونی آواره ومهاجرشدند.
- افزون بر کشته شدگان درحدود یک ونیم میلیون افغان دیگر، شامل مجاهدین، سربازان حکومت و افراد ملکی، در جنگ‌ها معیوب شدند.
- حدوداً سه میلیون افغان زخمی گردیدند
- بیشتر از نیم اراضی زراعتی در افغانستان، در نتیجهٔ بمباران و یا خرابکاری‌های عمدی دستگاه‌ها و شبکه‌های آبیاری، از بین رفتند.
- ۱۰ تا ۱۵ میلیون ماین توسط نیروهای شوروی و ارتش آن وقت افغانستان به زمین فرش شدند که تا امروز هم خطر بزرگی برای افغان‌ها به شمار
- چرخ اقتصادی وتولید درکشورازکارافتادند
- نظم اجتماعی ازهم پاشید وپیامدهای زیانباراجتماعی را به همراه داشت.

درس(بیست ونهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**اجلاس بن**
هدف کلی	شاگردان درمورد اجلاس بن معلومات حاصل کنند
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • بدانند اجلاس بن برای کدام منظوردایر گردید • موضوعاتی که دراجلاس بن روی آن توافق صورت گرفت ارائه کرده بتوانند • به تدویراجلاس وگفتگوها برای حل مشکلات ومنازعات اجتماعی و سیاسی اهمیت قایل شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکرمی کنید، چرا اجلاس بن به وجود آمد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به اجلاس بن بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- اجلاس بن به منظو، رفع منازعات، تامین مصالحه ملی، استقرارصلح پایدار، رعایت حقوق بشروتاسیس یک حکومت ملی درافغانستان درماه قوس ۱۳۸۰ م توسط گروهای مختلف سیاسی افغانستان درشهربن کشورآلمان تدویریافت.

۲- دراجلاس بن گروه‌ها وتنظیم‌های مختلف سیاسی افغانستان اشتراک ورزیده بودند.

۳- دراجلاس بن اداره موقت برای پایه گذاری صلح وثبات درکشوربرای مدت شش ماه و اداره انتقالی برای مدت هجده ماه تصویب شده بود.

معلومات اضافی

در سیزدهم دسامبر سال ۲۰۰۱ میلادی به دنبال ۹ روز بحث و مشاجره، شرکت کنندگان نشست بن در آلمان، یک توافقنامه دو مرحله ای را امضا کردند که سنگ بنای ایجاد نظام جدید را پس از سی سال جنگ داخلی در افغانستان گذاشت.

براساس این توافقنامه تاریخی، چهره‌ها و گروه‌های کلیدی درگیر در مسایل افغانستان روی ایجاد یک حکومت موقت شش ماهه توافق کردند و همچنین پذیرفتند که برای کمک به تامین امنیت در افغانستان، پس از سالها بی ثباتی، نیروهای بین المللی حافظ صلح در افغانستان مستقر شوند.

جناح‌های مختلف شرکت کننده در این نشست، از جبهه متحد شمال گرفته تا سایر گروه‌های جهادی و نیز افراد طرفدار محمد ظاهرشاه این توافقنامه را امضا کردند.

توافقنامه بن، توانست به یکی از جنجالی ترین معضل سیاسی افغانستان در سه دهه گذشته که تقسیم قدرت سیاسی بود پایان دهد و با انتخاب حامد کرزی، از چهره‌های جهادی سابق به عنوان رئیس اداره موقت، روند جدیدی را در افغانستان آغاز کند.

درس(سی ام)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**اداره موقت**
هدف کلی	شاگردان درمورد اداره موقت معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • بدانند که اداره موقت براساس کدام توافقات درکشور ایجاد شد • کارها وفرصت های به وجود آمده در دوره حکومت موقت را فهرست کرده بتوانند • به کارنامه‌های اداره موقت جهت پایه گذاری حکومت مردمی اهمیت قایل شوند
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکرمی کنید، اداره موقت چگونه به وجود آمد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	**۴۵ دقیقه**
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به چگونگی شکل اداره موقت بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- اداره موقت به رهبری حامدکرزی به تاریخ اول جدی ۱۳۸۰ه.ش رسماً شروع به کارکرد.

۲- حامد کرزی رهبری حکومت موقت، رسماً قدرت را ازاستاد برهان الدین ربانی ریس دولت اسلامی افغانستان تحویل گرفت.

۳- دراین دوره دروازه‌های مکاتب، مدارس وپوهنتون‌ها به روی دختران وپسران بازگردید وزنان ازحق کاردر ادارات دولتی وتحصیل بهره مند شدند. قانون اساسی ۱۳۴۳ه.ش مطابق موافقت نامه بن مورد اجراقرارگرفت.

معلومات اضافی

تشکیل و تاسیس اداره موقت برای رهبری سیاسی افغانستان و سازماندهی این کشور برای گذار به سوی ثبات و دموکراسی، یکی از اولین و مهم ترین موضوعاتی بود که از سوی شرکت کنندگان در کنفرانس بن بدان توجه گردیده بود. در اولین بند از ماده اول مربوط به احکام عمومی موافقتنامه بن، تاسیس حاکمیت موقت مورد توجه قرار گرفت. شرکت کنندگان در این موافقت نامه تصریح کرده بودند که یک اداره موقت با کسب قدرت رسمی به تاریخ اول جدی سال ۱۳۸۰ه.ش تأسیس خواهد شد.

با تشکیل حاکمیت موقت و قرار گرفتن حامد کرزی، در راس این اداره، جناح‌های سیاسی متعدد در افغانستان نیز که خستگی مردم از جنگ را درک میکردند، از آن استقبال کردند. استاد برهان الدین ربانی، رییس جمهور وقت دولت مجاهدین که نمایندگان اش با اشتراک در کنفرانس، معاهده بن را امضا کرده بودند، به تاریخ اول ماه جدی سال ۱۳۸۰ برابر با ۲۲ دسامبر سال ۲۰۰۱ میلادی، در یک مراسم رسمی، قدرت را به رهبری اداره موقت تسلیم داد. تسلیمی قدرت از سوی برهان الدین ربانی به حامد کرزی، در نوع خود در افغانستان بی نظیر بود. این برای اولین بار بود که در تاریخ افغانستان، قدرت - در بلندترین سطح- بدون خونریزی، بدون کودتا و بدون شورش و در آرامی از یک مرجع به مرجع دیگری سپرده میشد.

حکومت موقت در کنار این که مسوولیت متمرکز سازی قدرت درکشور را به عهده داشت، بر اساس موافقتنامه بن موظف شده بود که مسوولیت‌های دیگری را نیز در راستای بهترسازی وضعیت اجتماعی و سیاسی به انجام برسانند.

درس(سی ویکم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**لویه جرگه اضطراری**
هدف کلی	شاگردان درمورد لویه جرگه اظطراری معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • بدانند که لویه جرگه اظطرای برای چی مقصدی تدویریافت. • فیصله‌های لویه جرگه اضطراری را فهرست کرده بتوانند. • به اهمیت ونقش جرگه‌ها منحیث عنعنه‌های دیرین کشور ارزش قایل شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شم، لویه جرگه اظطراری چگونه به وجود آمد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	۴۵دقیقه
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به لویه جرگه اظطراری بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- تعداد نمایندگان اشتراک کننده درلویه جرگه اظطرای ۱۵۰۰ نفرازسرتاسرکشوربودند.

۲- لویه جرگه اظطراری درخیمه لویه جرگه واقع پوهنتون پولیتخنک کابل دایرشد.

۳- اداره موقت جای خود را به دولت انتقالی افغانستان بدهد. حامد کرزی ریس دولت انتقالی اسلامی برای ۱۸ ماه انتخاب شد. فیصله شد؛ تا دراین مدت، قانون اساسی کشورتوسط لویه جرگه به تصویب برسد وحکومت موظف شد؛ تا درزمینه بازسازی کشوربرنامه مشخصی ترتیب ودرعملی شدن آن اقدام کنند.

معلومات اضافی

برگزاری لویه جرگه اضطراری برای تشکیل اداره انتقالی دومین دست آورد مهم کنفرانس بن ۲۰۰۱ م میباشد. تشکیل کمیسیونی برای برگزاری لویه جرگه اضطراری و برگزاری این جرگه برای تشکیل دولت انتقالی، از جمله موضوعات مورد تعهد رهبران شرکت کننده در کنفرانس بن بود.

لویه جرگه اضطراری که از تاریخ (۱۳۸۱/۳/۲۰ – ۱۳۸۱/۳/۲۸ هـ.ش) در تالار خیمه لویه جرگه در کابل برگزار شد، یکی از تاریخی ترین رخدادهای افغانستان و از دست آوردهای مثبت کشور محسوب میگردد. زیرا این جرگه از این جهت ارزش داشت که در چند دهه اخیر تاریخ افغانستان، برای اولین بار بود که بیش از یک هزار و پنجصد تن از افغانها با زبانی غیر از زبان تفنگ در رابطه به تعیین سرنوشت سیاسی کشور به بحث میپرداختند.

شمار اعضای لویه جرگه اضطراری یک هزار و شش صد و پنجاه و دو عضو اعلام شده است که از میان مردم در داخل افغانستان و مهاجران افغان در کشورهای خارجی شرکت کرده بودند. از این میان ۵۰ عضو انتصابی بودند که از سوی رییس اداره موقت تعیین شده بودند. به عنوان نخستین جرگه ی انتخابی در افغانستان، لویه جرگه اضطراری توانست از اقشار مختلف ملت افغانستان، به شمول مهاجرین نمایندگی کند. در این جرگه که توجه کشورهای مختلف دنیا را نیز با خود داشت، حضور زن‌های افغان علی الخصوص بسیار چشمگیر بود.

شرکت کنندگان در لویه جرگه اضطراری رییس دولت انتقالی افغانستان را انتخاب کردند. حامد کرزی رییس اداره موقت در رقابت با داکتر مسعوده جلال، توانست آرای بیشتر شرکت کننده گان در این جرگه را به دست بیاورد وبه حیث ریس اداره انتقالی انتخاب شود.

درس(سی ودوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**دولت انتقالی اسلامی افغانستان**
هدف کلی	شاگردان درمورد دولت انتقالی اسلامی افغانستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • نحوه تشکیل وتاسیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان را بدانند. • وظایف مهم دولت انتقالی اسلامی افغانستان را فهرست کرده بتوانند. • به روش‌های صلح آمیز انتقال قدرت وزعامت ملی اهمیت قایل شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- به نظر شما، دولت انتقالی اسلامی افغانستان چگونه به وجود آمد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به وظایف دولت انتقالی بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	

- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- براساس توافقنامه اجلاس تاریخی بن وفیصله‌های لویه جرگه اضطرای سال ۱۳۸۱ه.ش؛ پس ازختم معیاد دولت موقت، دولت انتقالی اسلامی افغانستان که در راس آن حامد کرزی قرارداشت تشکیل شد.

۲- مهمترین وظایف دولت انتقالی اسلامی افغانستان عبارت بود از:

- تصویب قانون اساسی کشورتوسط لویه جرگه
- تدویرانتخابات آزاد وعادلانه
- چاپ وتوزیع پول جدید
- تشکیل اردوی ملی، پولیس ملی وخلاع سلاح عمومی

۳- درسال ۱۳۸۱ ه.ش اداره موقت جای اش را به اداره انتقالی سپرد.

معلومات اضافی

شرکت کنندگان در لویه جرگه اضطراری رییس دولت انتقالی افغانستان را انتخاب کردند. حامد کرزی رییس اداره موقت در رقابت با داکتر مسعوده جلال، توانست آرای بیشتر شرکت کنندگان در این جرگه را به دست آورده وبه حیث ریس اداره انتقالی انتخاب شود.

اداره انتقالی دومین گامی بود که در راستای گذار افغانستان به دموکراسی و ثبات سیاسی در کنفرانس بن در نظر گرفته شده بود. مطابق تعهدات اجلاس بن، اداره موقت به عنوان مسوول گذار افغانستان به سمت و سوی ثبات و دموکراسی معرفی شده بود.

در سال ۲۰۰۲ لویه جرگه اضطراری برگزار شد و حامد کرزی به عنوان رییس دولت انتقالی انتخاب شد.

حکومت موقتی که برای دوره شش ماهه در نظر گرفته شده بود، هدفش این بود که حاکمیت ملی را در افغانستان متمرکز سازد. پیش از ایجاد حاکمیت موقت، افغانستان شاهد پراکندگی قدرت بود. رهبران متعدد در نقاط متعدد افغانستان بر اساس صلاح دید خویش میتوانستند قدرت را اعمال کرده و مبادرت به جنگ و صلح کنند. حاکمیت موقت توانست به این مشکل پایان دهد. اداره انتقالی در گستره وسیع تری قرار بود فعالیت کند. این اداره مسوولیت داشت تا راه‌هایی را جستجو کند که بتواند به صلح و ثبات دایمی در افغانستان برسد. یکی از مهم ترین این راه‌ها قانونمند سازی جامعه میتوانست باشد.

برای نیل به حاکمیت قانون، دولت انتقالی موظف شده بود تا لویه جرگه تصویب قانون اساسی را دایر کرده و قانون اساسی جدیدی را برای افغانستان به تصویب برساند. البته برای گریز از مواجهه با خلای قانونی در افغانستان، قانون اساسی سال ۱۳۴۳ه.ش به عنوان قانون اساسی نافذ بر افغانستان معرفی شده بود.

درس(سی وسوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**آغازبازسازی کشور**
هدف کلی	شاگردان درمورد چگونگی بازسازی کشورمعلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • بدانند چرا به بازسازی کشورتاکید شده بود وچی بخش‌های درجریان چند سال بازسازی گردیده است. • دست آوردهای بازسازی درکشور را فهرست کرده بتوانند. • روحیه آبادانی وترقی کشور درشاگردان تقویه گردد.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- گاهی کلمه بازسازی را شنیده اید؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به بازسازی کشور بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- بازسازی به معنای دوباره ساختن چیزهایی است، که ازبین رفته اند یا قابل استفاده نمیباشند؛ مانند پل ها، مکتب ها، سرک وامثال آن.

۲- متاسفانه دراثرجنگ‌های تحمیلی ومداخلات کشورهای خارجی راه‌های ارتباطی وشاهراه ها، تجارت، صنایع، معارف، زراعت وسایرتاسیسات زیربنایی کشوریا کاملاً تخریب یا ازبین رفتند.

۳- ما برای آبادی وآبادانی کشورخود باید ازهیچ نوع سعی وتلاش دریغ نه ورزیم، درس بخوانیم ومنحیث افراد ماهرومتخصص درخدمت وطن ومردم عزیزخویش قرارگریم وکشورخود را ازوابسته گی‌های خارجی نجات دهیم.

معلومات اضافی

پس از سقوط رژیم طالبان در سال ۲۰۰۱میلادی در افغانستان، جامعه بین المللی تلاش کرد تا با برگزاری اجلاس مهم، افغانستان را از انزوای سیاسی بیرون کند.

تامین حاکمیت ملی، تدوین قانون اساسی، ایجاد پارلمان، ترویج دموکراسی، بازسازی افغانستان و تلاش برای ساختار نهادهای مدنی و مدافع حقوق بشر از جمله خواسته‌های جامعه بین المللی بوده است.

توافق نظر بین المللی برای کمک به افغانستان مهم ترین و بهترین فرصت برای حاکمیت پس از طالبان خوانده شده که افغانستان در گذشته نظیر آن را ندیده است.

برجسته ترین این اجماع بین المللی در کنفرانس‌های بن، توکیو، برلین، لندن، رم و پاریس محسوس است.

کنفرانس بن در دسامبر ۲۰۰۱ میلادی برگزار شد، در این کنفرانس تلاش شد تا حاکمیت ملی که تمامی مردم افغانستان آنرا تایید کند ایجاد شود و قدرت به یک حکومت مردمی انتقال یابد.

کنفرانس توکیو در جنوری سال ۲۰۰۲میلادی برگزار شد و کشورهای شرکت کننده در این کنفرانس تعهد کردند تا ۵/۴ میلیارد دالر برای بازسازی افغانستان تعهد کردند.

کنفرانس برلین، در مارچ ۲۰۰۴ میلادی دایر شد و جامعه المللی تعهد ۸ میلیارد برای بازسازی افغانستان را داد.

در کنفرانس لندن که در فبروری سال ۲۰۰۶میلادی برگزار شد به ارزش ۱۰ میلیارد دالر در راستای بازسازی، تامین امنیت و حکومتداری خوب در افغانستان کمک شد.

جامعه بین المللی برای بررسی نظام قضایی افغانستان در جولای ۲۰۰۷ میلادی کنفرانس رم را برگزار کرد.

نشست پاریس در جون ۲۰۰۸ برای ارائه برنامه ۵ ساله دولت افغانستان برگزار شد و نمایندگان کشورهای شرکت کننده تعهد کردند تا ۱۰ میلیارد دالر برای افغانستان کمک کنند.

درس(سی وچهارم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**انتخابات ریاست جمهوری**
هدف کلی	شاگردان درمورد اولین انتخابات ریاست جمهوری کشور معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • شاگردان نحوه برگزاری نخستین انتخابات ریاست جمهوری کشور را بدانند. • نحوه برگزاری انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۳ه.ش را تشریح کرده بتوانند. • به اهمیت وموثریت حکومت‌های که توسط رای مردم تشکیل میشوند ارزش قایل شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، اولین رئیس جمهور منتخب کشور ما چگونه انتخاب شد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به چگونگی انتخابات بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- نخستین انتخابات ریاست جمهوری کشوربه تاریخ ۱۸ میزان سال ۱۳۸۳ ه.ش برگزارگردید.

۲- درانتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۳ه.ش ۱۸ نفرخود را برای کسب مقام ریاست جمهوری کاندید کرده بودند.

۳- کمیسیون انتخابات به تاریخ ۱۳عقرب ۱۳۸۳ه.ش بعد ازشمارش آرا اعلام کرد که حامد کرزی با کسب بیش از ۵۰ فیصد آرا، مطابق قانون اساسی کشور؛ نخستین ریس جمهورانتخابی افغانستان میباشد.

معلومات اضافی

انتخابات دور اول ریاست جمهوری یا نخستین انتخابات افغانستان که در سال ۱۳۸۳ه.ش پس از سقوط رژیم طالبان برگزارگردید، با استقبال گرم وحضورگسترده مردم درانتخابات مواجه شد.

آزادی ورفع محدودیت‌های دورهٔ های پیشین را می‌توان علت اصلی استقبال مردم از انتخابات ریاست جمهوری این دور ذکر کرد.

این انتخابات که پس ازدوره حکومت موقت وانتقالی برگزارگردید؛ مشکلات امنیتی قابل ملاحظه‌ای وجود نداشت و برگزار کنندگان انتخابات موفق شدند انتخابات را با کمترین مشکل امنیتی درسراسرکشور برگزار کنند.

در این دور انتخابات، سران مجاهدین بیشترازهمه خود را برای ریاست جمهوری نامزد کرده بودند و تقریباً از هر قوم و ملیت یک فرد به نمایندگی از مردم خود به کارزار انتخابات پیوسته بود.

بر اساس آمار اعلام شده از سوی «دفتر مشترک تنظیم انتخابات افغانستان»، بیش از هشت میلیون و یکصد هزار نفر از واجدان شرایط، در انتخابات ۱۳۸۳ این کشور شرکت کرده بودند .

سهم هفت نامزد اول در فهرست نامزدهای هجده گانه انتخابات ریاست جمهوری افغانستان که باهم رقابت می‌کردند به این ترتیب بود:

۱- حامد کرزی: بیش از چهار میلیون و چهارصد هزار رأی (۵۵/۴ درصد)

۲- یونس قانونی: یک میلیون و سیصد هزار رأی (۱۶/۳ درصد)

۳- محمد محقق: بیش از نهصد و سی هزار رأی (۱۱/۷ درصد)

۴- عبدالرشید دوستم: هشتصد هزار رأی (۱۰ درصد)

۵- عبدالطیف پدرام: صد و ده هزار رأی (۱/۴ درصد)

۶- مسعوده جلال: نود و یک هزار رأی (۱/۱درصد)

۷- سید اسحاق گیلانی: هشتاد هزار رأی (۱ درصد)

۸- یازده نامزد دیگر، در مجموع کمتر از ۳ درصد رأی بدست آوردند

درس(سی و پنجم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**اوضاع اقتصادی و اجتماعی عربستان قبل از اسلام**
هدف کلی	شاگردان در مورد اوضاع اجتماعی و اقتصادی عربستان قبل از اسلام معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • اوضاع اجتماعی و اقتصادی عربستان قبل از اسلام را بدانند. • موقعیت عربستان را در نقشه نشان داده بتوانند. • ایجاد روحیه مبارزه در برابر کارهای ناجایز و ناروا.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکر می کنید اوضاع عربستان قبل از اسلام چگونه بود؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به اوضاع اقتصادی عربستان قبل از اسلام بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- مکه یکی از شهرهای مهم عربستان است، در مسیر راه تجارتی یمن، شام (سوریه) وسرزمین حبشه موقعیت دارد.

۲- قبل از اسلام در عربستان تمام قدرت و صلاحیت به دست مردان بود و زنان از تمام حقوق بی بهره بودند. آنان مانند متاع عادی به فروشی می رسیدند. داشتن دختر را ننگ دانسته و آنها زنده به گور می کردند.

۳- آن عده اعرابی که در شهرها زنده گی می کردند اکثراً به تجارت مصروف بودند.

معلومات اضافی

درباره پدید آمدند شرک در جزیره العرب سه نظر اظهار شده است:

۱- عده یی بر این باور اند که شرک برخاسته از محیط جزیرالعرب بوده است. این عده می گویند وقتی که حضرت اسماعیل (ع) بر حجاز حاکم شد «جرهمی ها» از اقوام مادری او برمکه آمدند حضور اینان در مکه و تماس شان با بیت الحرام (کعبه) و علاقه یی که براثر این تماس حاصل شده بود، آنان را وا می داشت تا از حرم دور نشوند، سرانجام به اثر ضرورت، چون مجبور به مسافرت شدند، مقداری از خاک یا پاره های سنگ های حرم را برای حفظ ارتباط با خود همراه بردند که بلاخره همین خاک و سنگ به تدریج و در طول زمان از لحاظ احترام به اشکال مختلف مورد پرستش واقع شد و در نتیجه بت پرستی و شرک رواج پیدا کرد.

۲- تعدادی دیگری به این باور اند که عمرو پسر لحی برمکه حاکم شد او به خاطر تجارت به شام (سوریه) رفت و خانواده اش را دید که بت‌ها را پرستش می کند و او نیز شیفته این کار شد. آن وقت قسمتی از آن بت‌ها را باخود به مکه حمل و به مردم دستور داد که آنها را عبادت و به آنان احترام بگذارند.

۳- برخی دیگر از محققان براین باور اند که از اثر فاصله های که بین دین حنیف و مردم پدید آمد، کم کم آثار انحراف آشکار شد و همچنین از تمدن های مجاور عربستان، مثل سرزمین سینا، رومی و بین النهرین باورهای شرک آمیز، دیگری بدان افزوده و سرانجام مردم عربستان را به سوی شرک کشانید.

درس(سی و ششم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**کعبه شریفه**
هدف کلی	شاگردان در مورد کعبه شریفه معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با کعبه شریفه آشنایی حاصل نمایند. • اهمیت و جایگاه دینی کعبه شریفه را بیان کرده بتوانند. • کعبه شریفه را سمبول وحدت مسلمانان دانسته و به آن اهمیت قایل شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظرشما، خانه کعبه از دیدگاه دینی چه اهمیتی دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به کعبه شریف بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- حضرت ابراهیم (ع) همراه پسرش حضرت اسمعیل (ع) به امر خداوند (ج) کعبه شریف را آباد کردند.
۲- قبیله بنی هاشم تهیه آب، نان و دیگر ضروریات حاجیان را به عهده داشت، و در مراسم حج، سهولت های حجاج را سازمان می دادند و به این کار خود افتخار می کردند.
۳- مردم مکه بت های خود را در کعبه گذاشته و عبادت می کردند.

معلومات اضافی

کعبه شریفه که به نام های بیت العتیق و بیت الحرام نیز یاد می شود یکی از مقدس ترین مکان های جهان اسلام است.

خانه کعبه که در شهر مکه موقعیت دارد قبله گاه مسلمانان جهان می باشد.

بنا بر روایات، هنگامی که چشمه زمزم در زیر پای اسماعیل (ع) از دل زمین جوشید، مردم به سبب آب این چشمه در این منطقه جمع شدند و شهر مکه را تشکیل دادند که باگذشت چند سال حضرت ابراهیم همراه با پسرش اسماعیل (ع) به امر خداوند (ج) ساختمان کعبه را بنا نهادند.

بر اساس برخی روایات، ساختمان کعبه ده بار بنا شده است به این ترتیب قرار ذیل اند:

بنأ ملایکه، آدم (ع) بنأ شیث (ع) بنأ ابراهیم (ع) و اسماعیل (ع)، بنأ العمالقه، بنأ جرهم، بنأ مضر، بنأ قریش، بنأ عبدالله بن زبیر و بنأ حجاج بن یوسف ثقفی.

ساختمان کنونی کعبه از زمان حجاج یوسف ثقفی بوده و بازسازی آن در سال ۱۰۴۰ قمری (دوران خلاقت سلطان مراد چهارم از پادشاهان عثمانی) که در اثر سیلاب تخریب شده بود صورت گرفت.

کعبه به چهار رکن (حجرالاسود، عراقی، شامی و یمانی) بنا شده است. مسیر طواف حجاج از رکن حجرالاسود آغاز شده سپس به رکن عراقی، شامی، یمانی و آنگاه پس به رکن حجرالاسود می رسد.

حجرالاسود از اجزای بسیار مقدس کعبه است، این سنگ مقدس پیش از اسلام و بعد از آن مورد توجه بوده است و در شمار عناصر اصلی کعبه است.

درس(سی و هفتم)
وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**طفولیت حضرت محمد (ص)**
هدف کلی	شاگردان در مورد طفولیت حضرت محمد (ص) معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با دوره کودکی حضرت محمد (ص) آشنا شوند. • زنده گی دوران طفولیت حضرت محمد(ص) را بیان کرده بتوانند. • به مطالعه سیرت پیغمبر(ص) علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظرشما، دوره کودکی حضرت محمد(ص) چگونه بوده است؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به فعالیت داده شده درس را تکمیل نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- پیغمبر(ص) در سال ۵۷۱ م یک سال بعد از حادثه فیل دیده به جهان گشود.

۲- پدرش عبدالله، مادرش بی بی آمنه، جدش عبدالمطلب و کاکایش ابوطالب نام داشتند.

۳- دایۀ پیغمبر(ص) حلیمه سعدیه نام داشت.

معلومات اضافی

یکی از واقعات مهم که در زمان تولد پیغمبر(ص) به وقوع پیوست، واقعه مشهور عام الفیل بوده که شرح آن قرار زیر است:
ابرهه نایب السلطنه حبشه که یک شخص جاه طلب و حسود بود، از اینکه کعبه شریفه از موقعیت خاص تجارتی و مذهبی برخوردار بود حسد می برد. به همین سبب وی یک عبادتگاه در شهر خود (صنعاء) اعمار کرد، تا اعراب مراسم حج را در آنجا انجام بدهند و کعبه شریفه دیگر پناهگاه مردم نباشد، در عوض عبادت گاه خودش از چنین موقعیت برخوردار باشد. اما وقتی دید چنین نشد، تصمیم گرفت تا کعبه را ویران نماید، از اینرو وی با فیل های جنگی خود به سوی کعبه حرکت نمود.
مردم قریش از بیم هجوم وحشیانه آنها به کوه‌ها و دره‌ها پناه بردند به جز عبدالمطلب و چند نفر از قریش حلقه در کعبه را محکم گرفتند و از درگاه پروردگار، یاری خواستند که ابرهه و سپاهش را نابود کند.
در این هنگام بود که خدای تعالی از دریا پرنده گانی را فرستاد، هر پرنده چند سنگ ریز یی با خود همرا داشته به هرکسی که می زدند از بین می رفت. اهل حبشه از مواجه شدن با این حالت پا به فرار نهادند و از مکه خارج شدند اما در مسیر راه عده یی زیادی از آنان تلف شدند ابرهه نیز از ترس پا به فرار گذاشت. در مسیر راه انگشتانش یکی بعد از دیگری می افتاد تا اینکه به شهر صنعاء رسید، در آنجا به بدترین حالت مرد.
در قرآن نیز این داستان در سوره فیل آمده است.
از آن به بعد مردم عرب، این رویداد را گرامی داشته ثبت تاریخ خویش کردند.

درس(سی و هشتم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**دوران جوانی حضرت محمد (ص)**
هدف کلی	شاگردان در مورد دوران جوانی حضرت محمد (ص) معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با دوران جوانی حضرت محمد (ص) آشنا شوند. • دربارۀ زنده گی حضرت محمد (ص) در دوران جوانی معلومات ارایه کرده بتوانند. • اخلاق حضرت محمد (ص) را سرمشق و الگو در زنده گی خود قرار دهند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - گاهی در مورد دوران جوانی حضرت محمد (ص) چیزی شنیده اید؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	۴۵ دقیقه
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به امانت داری و راستکاری بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- حضرت محمد (ص) در سن جوانی به نیک سرتی، معامله نیکو، وفا به وعده، امانتداری و راستکاری شهرت داشت، از اینرو ایشان را امین می گفتند.

۲- با فکر و تدبیر خاص، حجرالاسود را در چادری گذاشته و گوشه های آن را به دست بزرگان قریش داد و به این ترتیب، از یک خونریزی بزرگ جلوگیری به عمل آمد.

۳- پیغمبر(ص) ۲۵ ساله بود که با بی بی خدیجه (رض) ازدواج نمود.

معلومات اضافی

حلف الفضول عبارت از پیمانی بود که اعضای آن متشکل از عده یی جوان مردان مکه جهت مبارزه علیه ظالم در برابر مظلوم بودند.

سبب بستن پیمان این بود که مردی از طایفه زبید کالاهایی را به خاطر فروش به مکه آورد. عاص پسر وائل یکی از بزرگان قریش کالا هایی را از او خرید ولی پولش را نداد. مرد زبیدی از بزرگان قریش کمک و یاری خواست ولی بزرگان قریش به خاطر مقامی که عاص داشت به ادعای او توجه نکرده و او را راندند مرد زبیدی به اهل مکه پناه برد و از تمام جوانمردان کمک خواست همان بود، که عده یی از مردان با مروت در خانه عبدالله پسر جدعان جمع شده پیمان بستند و خدا را شاهد گرفتند که همه یکی باشند و همراه مظلوم علیه ظالم متحد گردند تا نگذارند حق مظلوم توسط ظالم از بین برود. سپس نزد عاص پسر وائل رفتند و کالاها را از او پس گرفته به مرد زبیدی دادند.

از آن به بعد اعراب این پیمان را **حلف الفضول** یا پیمان جوان مردان نام نهادند حضرت محمد(ص) نیز که یکی از اعضای آن بود، به آن پیمان افتخار می کرد و سخت پابند آن بود؛ تا جایکه بعد از بعثت می فرمود به راستی در خانه عبدالله پسر جدعان شاهد پیمانی بودم، که اگر در اسلام به آن دعوت شوم آن را می پذیرم، سوگند یاد می کنم که مال غصب شده را به صاحبش باز می گردانم و نمی گذارم که ستمکاری بر ستمدیده یی غالب شود.

درس(سی و نهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**بعثت حضرت محمد (ص)**
هدف کلی	شاگردان در مورد چگونگی بعثت حضرت محمد (ص) معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • چگونگی بعثت پیغمبر(ص) را بدانند. • بتوانند چند صفت از حضرت محمد (ص) را فهرست کنند. • به اهمیت امانت داری و راستکاری پی برده علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکر می کنید که رسول الله (ص) چگونه به پیغمبری مبعوث شد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به بعث حضرت محمد(ص) بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- حضرت پیغمبر(ص) هر سال یک ماه را به غار حرا می رفت و در آن جا در باره قدرت عظیم پروردگار و آنچه که از مناظر هستی به چشم می خورد تفکر و عبادت می کرد.
۲- پیغمبر(ص) در هفدهم ماه رمضان سال ۶۱۰ م در سن چهل سالگی به پیغمبری مبعوث شدند.
۳- بی بی خدیجه (رض) از زنان، حضرت ابوبکرصدیق (رض) از مردان حضرت علی (رض) از کودکان و زید بن حارث از غلامان اولین کسانی بودند که به اسلام مشرف شدند.

معلومات اضافی

بعد از آنکه حضرت محمد (ص) در غار حرا به پیغمبری مبعوث شده به خانه برگشتند و جریان را به حضرت بی بی خدیجه (رض) تعریف کرد. بی بی خدیجه (رض) چنین صواب دید که در این امر مهم از ورقه بن نوفل پسر کاکایش که یک دانشمند نصرانی بود، کمک بگیرد؛ بنابرین همراه حضرت محمد (ص) نزد او رفتند، آن حضرت (ص) آنچه را دیده بود به ورقه گفت: ورقه بعد از شنیدن جریان جواب داد، قسم به ذاتی که جان من در دست اوست تو پیغمبر این امت هستی و همان پیغمبر هتسی که حضرت عیسی (ع) خبرداده بود که روزی خواهد آمد. بعداً ورقه بن نوفل گفت: ای کاش من زنده بمانم تا بتوانم در مقابل دشمنانت به تو کمک کنم؛ زیرا بیم آن میرود که اگر تو شروع به دعوت کنی قومت ترا تبعید خواهند کرد.

درس(چهلم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**دعوت حضرت محمد (ص)**
هدف کلی	شاگردان در مورد دعوت پیغمبر(ص) معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • چگونگی دعوت پیغمبر(ص) را بدانند. • بتوانند دعوت پنهان و آشکار را از هم فرق کنند. • ایجاد روحیه صبر و استقامت در برابر مشکلات.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
– معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: – به نظر شما، رسول الله (ص) بعد از بعثت با چه مشکلات روبرو شد؟ – عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. – متن درس را به صدای بلند میخواند. – بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. – به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. – لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. – درس را تشریح می نماید. – از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. – شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به دعوت رسول الله (ص) بحث نمایند. – جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. – درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	– شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. – به عنوان درس جدید توجه مینمایند. – به دقت گوش میدهند. – مطابق هدایت عمل میکنند. – مطابق هدایت عمل میکنند. – لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. – به دقت گوش میدهند. – مطابق هدایت عمل میکنند. – به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. – به سوالات جواب میدهند. – به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- حضرت محمد (ص) در آغاز بعثت مردم را به طور پنهان به دین اسلام دعوت می کرد.

۲- حضرت پیغمبر(ص) در جواب مشرکین چنین فرمود: به خدا قسم اگر خورشید را در دست راست و مهتاب را در دست چپ من بگذارند، تا دست از این دعوت بردارم، هرگز چنین نخواهم کرد حتی اگر در این راه جان خود را از دست بدهم.

۳- حضرت محمد(ص) بعد از سه سال دعوت اش را اشکار ساخت.

معلومات اضافی

اسلام آوردن حضرت حمزه (رض)

روزی ابوجهل از کنار حضرت محمد (ص) گذشت و او را دشنام داده و اذیت کرد. در مقابل حضرت پیغمبر(ص) چیزی نگفت و روی گشتاند. دراین هنگام حمزه (رض) کاکا و برادر رضاعی آن حضرت از آنجا می گذشت و کنیز عبدالله فرزند جدعان این ماجرا را برایش حکایت کرد. حضرت حمزه (رض) با حالت تند و عصبانیت داخل مسجد شد ابوجهل را که در میان قوم اش نشته بود با کمان دست داشته خود زخمی ساخت و سپس گفت آیا به کسی که من در دین اش هستم دشنام میدهی.

آنچه او میگوید من هم میگویم، ابوجهل خاموش ماند. همین واقعه باعث مسلمان شدن حضرت حمزه (رض) گردید.

درس(چهل و یکم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**هجرت مسلمانان به حبشه**
هدف کلی	شاگردان در مورد چگونگی هجرت مسلمانان به حبشه معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • چگونه گی هجرت مسلمانان به حبشه را بدانند. • عواملی را که باعث هجرت مسلمانان گردید بیان کرده بتوانند. • ایجاد روحیه صبر و استقامت در برابر مشکلات.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، چه عواملی باعث هجرت مسلمانان شد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به هجرت مسلمانان به حبشه بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- مسلمانان برای اولین بار به سبب آزار و اذیت کفار مکه بر حبشه هجرت کردند.

۲- کفار قریش باهم عهد کردند. که رابطه خود را با مسلمانان قطع کرده با آنها خرید و فروش و ازدواج نکند.

۳- حضرت پیغمبر(ص) و یارانش سه سال را با کمال سختی در شعب ابوطالب سپری کردند.

معلومات اضافی

سال دهم بعثت حضرت بی بی خدیجه الکبرا (رض) و ابوطالب که از هر حیث نزدیکترین اقارب و حمایت کننده، حضرت محمد (ص) بودند وفات کردند این دو حادثه الم ناک بر روح پاک حضرت محمد (ص) چنان تأثیر کرد که این سال را بنام عامل الحزن (سال اندوه) مسمی نمود ؛ ولی با آن هم این حوادث دردناک نتوانست که کوچکترین وقفه را در برابر ادای فریضه رسالت دعوت پیغمبر(ص) بوجود آورد، چنانچه بعد از وفات ابوطالب آزار و اذیت کفار قریش چنان شدت گرفت که در زمان ابوطالب به خاطر وجود او جرأت چنین اعمالی را نداشتند. از این رو حضرت پیغمبر(ص) جهت انجام وظیفه رسالت، برای یاری خواستن از قبیله بنی ثقیف و پذیرفتن اسلام از جانب ایشان به طایف شهری در نزدیک مکه سفر نموده. سران و بزرگان بنی ثقیف را به اسلام دعوت کرد؛ ولی آنها نه تنها دعوت پیغمبر(ص) را قبول نکردند، بلکه پسران خورد سال و جوانان را وظیفه دادند تا به آزار و اذیت حضرت پیغمبر(ص) بپردازند و از شهر بیرونش کنند.

درس (چهل ودوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**هجرت مسلمانان به یثرب (مدینه)**
هدف کلی	شاگردان درمورد چگونگی هجرت مسلمانان به یثرب معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • چگونگی هجرت مسلمانان به یثرب را بدانند. • اهمیت هجرت مسلمانان به یثرب بیان را کرده بتوانند. • ایجاد روحیه صبر و استقامت دربرابر مشکلات.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی، قلم...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- چه فکر می کنید چرا مسلمانان به یثرب هجرت کردند؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به هجرت مسلمانان به یثرب بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- چون مسلمانان یثرب به رسول خدا (ص) و یارانش وعده پناه و کمک و همکاری را دادند از اینرو مسلمانان (مدینه) بنام انصار (کمک کننده) مسمی شدند.

۲- مردم یثرب برای مسلمانان وعده پناه و هرنوع کمک و همکاری را دادند.

۳- در سفر هجرت به سوی یثرب حضرت ابوبکرصدیق (رض) رسول الله (ص) را همراهی می کرد.

معلومات اضافی

بعد از آنکه حضرت محمد (ص) وارد یثرب (مدینهٔ منوره) گردید، مردم مدینه دسته دسته به خدمت آن حضرت (ص) رسیدند، افسار شتر او را گرفته و از حضرت پیغمبر(ص) خواستند که در خانهٔ ایشان اقامت گزیند ولی حضرت پیغمبر(ص) فرمود: شتر را آزاد بگذارید زیرا این شتر مأمور است، شتر به حرکت خود ادامه داد، تا اینکه در محلی که فعلاً مسجد نبوی است، ایستاده و زانو زد. آن محل متعلق به دویتیم انصاری از طایفه بنی نجار بود.

پیغمبر(ص) برای خریدن آن محل با آنها داخل معامله شد، آن دو یتیم گفتند: ای فرستاده خدا ما آن را برای تو می بخشیم، اما رسول الله (ص) این را نپذیرفت و با پرداخت ده دینار آن محل را خرید.

پس از آن که رسول الله (ص) از شتر پائین آمد. ابو ایوب خالد پسر زید نجاری اسباب سفر پیغمبر(ص) را برداشت و به خانه خود برد. حضرت پیغمبر(ص) مؤقتاً به خانه او رفت، ابو ایوب انصاری (رض) در احترام و مهمانداری آن حضرت(ص) اهمیت خاصی قایل بود، زمانیکه پیغمبر(ص) داخل خانه شد در قسمت پایین خانهٔ طبقهٔ اول نشست. اما ابو ایوب (رض) خوش نداشت، زیرا وی اسرار میکرد، که آن حضرت (ص) در بالا بنشیند. ولی پیغمبر(ص) فرمود: « ای ابو ایوب آنچه که برای من و همراهانم بهتر است، آن است که در پایین خانه بنشینیم».

از آن روز به بعد رسول الله (ص) از مسلمانان تقاضا کرد، تا در بنای مسجد سهم گیرند.

مسلمانان لبیک گفته به سرعت به این کار اقدام کردند، رسول الله (ص) یکجا با مسلمانان خشت و گل حمل می کرد. تا اینکه دیوارهای مسجد به پایه اکمال رسید و سقف مسجد را از لیف (پوست خرما) پوشانده آباد نمودند، همه مسلمانان بسیار مسرور و خوشحال بودند. شعر می سرودند و خدا (ج) را شکر می کردند.

حضرت پیغبمر(ص) هفت ماه در خانه ابو ایوب انصاری اقامت داشت، تا اینکه مسجد ساخته شد آنگاه به محل سکومت خود (مسجد نبوی) نقل مکان کرد. بعداً تمام مسلمانان با رسول الله (ص) محلق شده و هیچ کسی از آنان در مکه نماند.

درس(چهل و سوم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**تعلیمات و هدایات حضرت محمد (ص) در مدینه منوره**
هدف کلی	شاگردان در مورد تعلیمات و هدایت پیغمبر(ص)در مدینه منوره معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • تعلیمات و هدایات پیغمبر(ص) در مدینه منوره بدانند. • تعلیمات و هدایات پیغمبر(ص) را در مدینه منوره بیان کرده بتوانند. • به راستکاری، امانت، عدالت و مساوات علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکر می کنید، حضرت محمد (ص) چه نوع تعلیمات و هدایات را برای مردم می داد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	۴۵دقیقه
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به هدایات رسول الله (ص) باهم بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- حضرت پیغمبر (ص) مردم را به ادای نماز، روزه، زکات، حج و همچنان به کارهای نیک و پسندیده مانند: اخلاص، راستگوی، مردانه گی، مساوات، عدالت، صبر، احترام همدیگر، نوازش یتیمان، کمک به فقیران، احترام به پدرو مادر رویه نیک با زنان وغیره دعوت می کرد.

۲- حضرت محمد (ص) مردم را از شرک، خرافات و انجام کارهای بدی که در زمان جاهلیت رواج داشت منع کرد.

۳- پیغمبر(ص) در بیشترکارهای شان با صحابه مشوره می کردند.

معلومات اضافی

پس از آنکه مسلمانان از مکۀ معظمه به مدینۀ منوره هجرت نمودند بین مهاجرین و انصار عقد مواخات بوجود آمد؛ زیرا زمانیکه مسلمانان مکه به مدینه هجرت کردند فقیر بودند، توان زنده گی کردن در مدینه را نداشتند، از اینرو پیغمبر(ص) به انصار توصیه کرد که هریک از آنها با یکی از مسلمانان مکه عقد اخوت بسته او را در منزل خود جا دهند و با اتفاق هم برای تأمین معیشت زنده گی کار نمایند تا اینکه وضع زنده گی مهاجرین بهتر شود. همینکه آنها توانستند مسکن برای خود فراهم نمایند و احتیاجات خود را به تنهایی تأمین کنند از مسلمانان مدینه (انصار) جدا خواهند شد.

بعد از اینکه پیمان مواخات بین مسلمانان مکه و مدینه به وجود آمد، قرار گذاشتند، هرکسی که در خانۀ یکی از انصار است یک روز در مسجد مسلمانان در راه خدا (ج) رایگان کار کند و روز دیگر به کاری مشغول شود که بتواند معیشت خود و شخصی را که در خانۀ وی به سر میبرد تأمین نماید. مسلمانان مدینه نیز چنین عمل کردند، هر مسلمان مدنی که یک مسلمان مکی را در خانۀ خود پذیرفته بود یک روز برای تأمین احتیاجات خود و مسلمانان مکی کار میکرد و روز دیگر در مسجد نبوی، به طور رایگان کار می کردند؛ اما خود پیغمبر(ص) حاضر نشد تا با یکی از سکنه مدینه عقد بندد؛ زیرا حضرت پیغمبر(ص) می اندیشید که ممکن است سبب اندوه کسانی شود که محمد (ص) با آنها عقد اخوت نبسته است

درس(چهل و چهارم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	**شرح مطالب**
عنوان درس	**فتح مکه و رحلت حضرت محمد (ص)**
هدف کلی	شاگردان درمورد چگونگی فتح و رحلت پیغمبر(ص) معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • چگونگی فتح مکه و رحلت پیغمبر(ص) را بدانند. • بتوانند بیانیه یی را که پیغمبر(ص) در حجه الوداع ایراد فرموده بیان کنند. • ایجاد روحیه مبارزه حق علیه باطل.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	**فعالیت‌های شاگردان**	**وقت**
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - چه فکر می کنید، مکه معظمه چگونه فتح شد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا جاهای خالی زیر را با جملات مناسب در کتابچه های تکمیل کنند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- زمانیکه پیمان صلح حدبیبه که بین کفار مکه و مسلمانان در سال ششم هجری بسته شده بود، در سال هشتم هجری از طرف کفار نقض شد، از اینرو محمد (ص) لشکر ده هزار نفری را آماده و به طرف مکه حرکت کردند. وقتی که به مکه رسیدند، ابوسفیان و سایر بزرگان قریش به حضرت محمد (ص) بدون جنگ تسلیم شدند. شهر مکه فتح شد.

۲- حضرت محمد (ص) در سال یادزهم هجرت رحلت کردند.

۳- شخصیت پیغمبر(ص) چنان بود، که صورت تجسم یافته و عملی قرآن در وجود ایشان بازتاب یافته، به گونه یی که زنده گی ایشان یک الگو است برای مسلمانان.

معلومات اضافی

زمانی که دین اسلام به اوج کمال رسید. این آیه نازل شد که ترجمه آن چنین است « امروز دین شما را برای تان به کمال رسانیدم و نعمت ام را برای شما تمام کردم و بهترین دین را که اسلام است برای تان برگزیدم » حضرت پیغمبر(ص) رسالت خود را ابلاغ و امانت الهی را ادا نمود و در راه خدا (ج) حق جهاد را به کمال رسانید. همین است که خداوند (ج) به پیامبر(ص) اجازه داد که جهاد را ترک کند و به دیدار حق برسد.

خداوند(ج) به پیامبرانش چنین فرمود: «چون هنگام فتح و پیروزی به یاری خدا فرا رسید مردم را بنگر که دسته دسته به دین خدا داخل می شوند. پس خدای خود را حمد و ستایش کن و پاکی برآن و از او مغفرت و آموزش بطلب که او خدای بسیار توبه پذیر است:»

درس(چهل و پنجم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**اسلام و تحولات آن در جزیره العرب**
هدف کلی	شاگردان در مورد اسلام و چگونگی تحولات آن در جزیره العرب معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • اسلام و تحولات آن را در جزیره العرب بدانند. • تحولات اسلام را در جزیرالعرب بیان کرده بتوانند. • به مطالعه تاریخ اسلام علاق مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- به نظرشما، دین مقدس اسلام چه تحولاتی را در جزیرت العرب به وجود آورد؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به تحولات که در شعبه جزیره عربستان به وجود آورد بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- عادت بد مشرکین قبل از اسلام عبارت بود از: غارتگری، زنده به گور کردن دختران، قتل، شراب خوری، سحر و جادو.
۲- در جزیره العرب قبل از اسلام ادیان یهودی، نصرانی، پرستش بت ها، آفتاب، مهتاب و ستاره‌ها رایج بود.
۳- اخلاق نیک که اسلام رایج کرد عبارت بود از: امانتداری، راست گفتن، عدالت، رعایت حقوق انسان، حقوق والدین، همسایه، زنان، اطفال ....

معلومات اضافی

درآستانه دین مقدس اسلام در عربستان کفر و وحشت حکمفرما بود. اخلاق اعراب بسیار بد شده به قمار بازی و مشروب خوری عادت پیدا کرده بودند سخت دلی و بی رحمی آنان تا حدی بود که حتی دختران خود را زنده به گور می کردند. غارتگری و راهزنی در میان شان رواج داشت. مقام و شخصیت زنان را نادیده گرفته آنها را مانند متاع عادی مورد خرید و فروش قرار می دادند.

در اثر جنگ های طولانی که میان اقوام مختلف عرب به وقوع می پیوست آنها را به نابودی کشیده، خونریزی آنان را پست و بی ارزش کرده بود، همین عوامل حوادث ناگوار دیگری را به دنبال داشت به طور که گاهی اوقات جنگ میان شان تا چهل سال طول می کشید و در این میان هزاران نفر کشته می شدند.

خلاصه اینکه بشریت در زمان بعثت حضرت محمد(ص) راه خودکشی پیش گرفته بودند. مردم خالق خود را فراموش کرده و حتی راه خود را از یاد برده و قدرت تشخیص خیر و بد، را از دست داده بودند.

از اینرو خداوند (ج) برای نجات بشریت بهترین عالم سرور کاینات حضرت محمد (ص) را مبعوث کرد تا ظلم و جهل نادانی را از بین برده و در عوض آن چراغ روشن اسلام را جاگزین آن گرداند و در جزیرالعرب تحول بزرگی را به وجود بیاورد.

درس(چهل و ششم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**خلافت حضرت ابوبکرصدیق (رض)**
هدف کلی	شاگردان در مورد دوره خلافت حضرت ابوبکرصدیق (رض) معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • چگونگی به خلافت رسیدن اولین خلیفه مسلمانان را بدانند. • بتوانند کارهای مهم که در دوره خلافت حضرت ابوبکرصدیق (رض) صورت گرفت بیان کنند. • به راستی و صداقت علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، اولین خلیفه اسلام کی بود؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به خلافت حضرت ابوبکرصدیق (رض) بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	**۴۵ دقیقه**

جواب به سوالات متن درس

۱- بعد از رحلت حضرت محمد (ص) مهاجرین و انصار در محل به نام سقیفه بنی ساعده جمع شدند، تا برای تنظیم امور مسلمانان شخصی خوبی را به حیث خیلفه انتخاب کنند. بعد از یک سلسله مشوره های در ماه ربیع الاول سال یازدهم هجری، حضرت ابوبکرصدیق (رض) به حیث خلیفه انتخاب شد و تمام انصار و مهاجرین به ایشان بیعت کردند.

۲- به متن درس رجوع شود.

۳- به متن درس رجوع شود.

معلومات اضافی

خلافت یک نوع حکومتی است که مخصوص نظام اسلامی می‌باشد. خلیفهٔ اسلام از نظر مقررات شرع، امور دینی و دنیوی مسلمانان را بعد از پیامبر اسلام (ص) مطابق به احکام قرآن کریم و احادیث نبوی به پیش می‌بُرد.

وظیفهٔ خلیفه تنها در سیاست و حکومت خلاصه نمیشود، بلکه مهمترین وظیفهٔ خلیفه اصلاح، ارشاد و رهنمایی بنده گان خداوند(ج) می باشد که باید در این مورد از تمام امکانات استفادهٔ معقول و همه جانبه صورت گیرد. عدالت اجتماعی را تأمین کند و در جهت رفاه عامه می کوشد و مکلف است تا دین اسلام را اشاعه و نظام اسلامی را در جهان گسترش دهد؛ زیرا در این دنیا خلیفه در برابر مسلمانان و در آخرت در نزد الله (جل جلاله) مسئوول و جوابگو است.

درس(چهل و هفتم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**خلافت حضرت عمر(رض)**
هدف کلی	شاگردان در مورد چگونگی به خلافت رسیدن و دست آورد های حضرت عمر(رض) معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • دوره خلافت حضرت عمر(رض) را بدانند. • بتوانند کارنامه و دست آوردهای حضرت عمر(رض) بیان کنند. • به تأمین عدالت اجتماعی علاقه مند گردند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: - به نظر شما، دومین خلیفه اسلام کی بود؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. - متن درس را به صدای بلند میخواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. - درس را تشریح می نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به شخصیت حضرت عمر(رض) بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. - درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. - به عنوان درس جدید توجه مینمایند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل میکنند. - به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. - به سوالات جواب میدهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- به متن درس رجوع شود.

۲- شش نفر را تعیین نمود، تا بعد از شهادت شان یکی را به حیث خلیفه انتخاب کنند.

۳- حضرت عمر(رض) شخصیت بود که هرکسی می توانست به آسانی با ایشان ملاقات کند، هنگام شب گزمه می کرد تا از احوال مردم باخبر شود. در حصهٔ قضاوت بین اولاد خود و دیگران فرق نمی گذاشت و در عدل و انصاف مشهور بود.

معلومات اضافی

یکی از حوادث مهم دورهٔ خلافت حضرت عمر فاروق (رض) فتح فلسطین برای مسلمانان بود که از نظر نظامی و هم از نگاه تبلیغاتی اهمیت فراوان داشت؛ چرا که مسجد اقصی اولین قبلهٔ مسلمانان در این سرزمین است. به سبب همین، اهمیت حضرت عمر (رض) خود سفری بدانجا کرد و با مسیحیان پیمان بست و حقوق آنان را محترم شمرد. مردم شام و فلسطین که سالها شکوه و جلال امپراتوری روم را دیده بودند وقتی که با وضع سادهٔ سپاهیان اسلام و رفتار ملایم خلیفهٔ مسلمانان حضرت عمر فاروق(رض) روبرو شدند متحیر گردیدند.

درس(چهل و هشتم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**خلافت حضرت عثمان (رض)**
هدف کلی	شاگردان در مورد چگونگی به خلافت رسیدن حضرت عثمان (رض) معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • دوره خلافت حضرت عثمان (رض) را بدانند. • بتوانند کارکردهای این دوره را فهرست کنند. • به سخاوتمندی علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر نقشه، تاریخی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
– معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید: – چه فکر می کنید، کدام کارها، در زمان خلیفه سوم صورت گرفته؟ – عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد. – متن درس را به صدای بلند میخواند. – بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. – به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند. – لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید. – درس را تشریح می نماید. – از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. – شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به شخصیت حضرت عثمان (رض) بحث نمایند. – جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد. – درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	– شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند. – به عنوان درس جدید توجه مینمایند. – به دقت گوش میدهند. – مطابق هدایت عمل میکنند. – مطابق هدایت عمل میکنند. – لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. – به دقت گوش میدهند. – مطابق هدایت عمل میکنند. – به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند. – به سوالات جواب میدهند. – به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سوالات متن درس

۱- مدت خلافت حضرت عمثان (رض) دوازده سال بود.
۲- برخی از قسمت های افریقا شمالی.
۳- بعد از شهادت حضرت عمر(رض) همان شش نفر(عثمان، علی، طلحه، زبیر، عبدالرحمن، سعدبن وقاص (رض)) که توسط حضرت عمر تعیین شده بودند، به نام شورای اسلام باهم جمع و بعد از سه روز مشوره حضرت عثمان (رض) را به حیث خلیفه انتخاب نمودند.

معلومات اضافی

از کارهای مهمی که در زمان خلافت حضرت عثمان (رض) رخ داد یکی این بود که خلیفه از بیم انکه مبادا اختلاف در قرآئت قرآن شریف موجب شود، که کلام خداوند (جل جلاله) دستخوش زیادت و نقصان گردد، دستور داد مصحفی را که در عهد حضرت ابوبکر صدیق (رض) نوشته شده و نزد بی بی حفصه (رض) دختر حضرت عمر(رض) بود، آوردند و از روی آن چند نسخه نوشتند. این قرآن‌ها به شهرهای اسلامی فرستاده شد.
در دوران خلافت حضرت عثمان(رض) نیروی بحری بزرگی در تشکیلات سپاه اسلام اضافه گردید و در جزیرهٔ قبرس اسلام پیروز شد؛ سپس به فکر تسخیر قسطنطنیه شدند.

جهت معلومات بیشتر این درس به منابع زیر مراجعه شود:

- تاریخ تمدن اسلام، جرجی زیدان
- خلفای راشدین
- فتوح البلدان، بلاذری
- منبع اصلی: تاریخ طبری

درس(چهل و نهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**خلافت حضرت علی (رض)**
هدف کلی	شاگردان در مورد چگونگی به خلافت رسیدن حضرت علی (رض) معلومات کسب نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • دوره خلافت حضرت علی (رض) بدانند. • بتوانند صفات حضرت علی (رض) را فهرست کنند. • به مطالعه تاریخ صدر اسلام علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر نقشه، تاریخی...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- چه فکر می کنید، خلیفه چهارم اسلام کی بود؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به صفات حضرت علی (رض) بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- بعد از شهادت حضرت عثمان (رض) مهاجرین و انصار در روز دوم، در مدینه منوره به حضرت علی (رض) بیعت نموده و ایشان را به حیث امیر المؤمنین انتخاب کردند.

۲- جنگ های جمل و صفین بین طرفداران حضرت علی (رض) و معاویه (رض) به وقوع پیوست، که به نفع حضرت علی (رض) تمام شد.

۳- حضرت علی (رض) توسط عبدالرحمن بن ملجم در حالیکه به خاطر ادای نماز فجر به سوی مسجد روان بود مجروح شد. که سرانجام از اثر همین جراحات دو روز بعد به درجه شهادت نایل آمد.

معلومات اضافی

حضرت علی کرم الله وجهه پس از فراغت از کار بیعت، عاملان (والیان) خود را روانهٔ ایالت‌های اسلامی ساخت: عثمان بن حنیف را به بصره و عماره بن شهاب را به کوفه، عبدالله بن عباس را به یمن و قیس بن سعد بن عباده را به ری و بعد از او محمد بن ابی بکر و سپس مالک اشتر را به مصر فرستاد و سهیل بن حنیف را والی شام گردانید. هیچ یک از این عاملان درکار خود توفیقی نیافتن؛ زیرا در شهرها دو دستگی پدید آمده بود.

جهت معلومات بیشتر این درس به منابع زیر مراجعه شود:

- تاریخ تمدن اسلام، جرجی زیدان
- اطلس تاریخ اسلام
- خلفای راشیدن
- منبع اصلی: تاریخ طبری
- فتوح البلدان، بلاذری

درس(پنجاهم)

وقت تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**مرور مختصر به دورهٔ خلفای راشدین**
هدف کلی	شاگردان در مورد چگونگی روش حکومت خلفای راشدین معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار میرود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • طرز حکومت خلفای راشدین را بدانند. • بتوانند روش زنده گی خلفای راشدین را بیان کنند. • کارکردهای خلفای راشدین را سرمشق زنده گی خود قرار داده و از انجام آنها لذت ببرند.
روش تدریس	روش فعالیت‌های گروپی، مباحثه، سؤال، جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، نقشه تاریخی...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت‌های معلم	فعالیت‌های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از آنجام فعالیت‌های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سوال زیر را طرح می نماید:		۴۵ دقیقه
- به نظر شما، دورهٔ خلفای راشدین چه خصوصیاتی داشت؟	- شاگردان جواب‌های گوناگون ارائه میکنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه مینمایند.	
- متن درس را به صدای بلند میخواند.	- به دقت گوش میدهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- به شاگردان هدایت میدهد؛تا متن درس را خاموشانه مطالعه نموده، لغات واصطلاحات را که نمیفهمند یادداشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمیفهمند روی تخته نوشته و معنی مینماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل میکنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده، به آنها هدایت می دهد؛ تا راجع به اخلاق و کردار خلفای راشدین بحث نمایند.	- به گروه‌ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل مینمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوالات متن درس میپردازد.	- به سوالات جواب میدهند.	
- درس را خلاصه نموده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل مینمایند.	

جواب به سوالات متن درس

۱- حکومت خلفای راشدین از مردم و در خدمت مردم بود. حکومت در این عصر عدالت، انصاف، برابری و برادری را تبلیغ، ترویج و تطبیق می کرد.

۲- طرز زنده گی خلفای راشدین ساده بود و تجمل پرستی را نمی پسدیدند هرکس در هروقت می توانست با آن‌ها ملاقات کرده و مشکل خود را به ایشان برساند و آنها خود را در برابر خداوند و مردم مسؤول وجوابده می شمردند.

۳- در دورۀ خلفای راشدین در نظام دولتی بخش های قضا مالیات، پست، محاسبه، تعلیم و تربیه و نظام عسکری به وجود آمده و توسعه یافت.

معلومات اضافی

چکیده مطالب دورۀ درخشان خلفای راشدین (رضی الله تعالی عنهم):

- دوره خلفای راشدین بر بنیاد احکام الهی، سنت حضرت محمد(ص) و پرهیزگاری استوار بود و با عدالت گسترش یافت.
- خلفای راشدین بازنده‌گی ساده آمدند ورفتند.
- دربارخلفای راشدین شان وشوکت دولتی و سلطنتی نداشت.
- خلفای راشدین لباس ساده می‌پوشیدند و مثل مردم عادی در کوچه و بازار می گشتند.
- حکومت خلفای راشدین از روی تقوا، پرهیزگاری و عدالت سرمشق دولت‌های اسلامی بود.
- خلفای راشدین با مردم رفتار نیکوداشتند.
- خوراک خلفای راشدین با خوراک فقیر ترین مردم یکسان بود.

جهت معلومات بیشتر این درس به منابع زیر مراجعه شود:

- تاریخ تمدن اسلام، جرجی زیدان
- اطلس تاریخ اسلام
- خلفای راشیدن
- تاریخ طبری
- فتوح البلدان، بلاذری